

Es patró Martina, record viu d'una època

Entrevistes a:

Na Maria del Mar Bonet i En Miquel Àngel Nadal

*Àmplia informació de la I Cursa Popular de Sant Miquel i sobre el futbol local
El text íntegre de la «Declaració Universal del Drets Col·lectius dels Pobles»*

dies i coses

Aquesta publicació
no té cap finalitat
lucrativa

Agost - Setembre 90
Nº 19
Mn. Antoni Vadell, 2
07669 CALONGE
Preu: 200 Ptes.

**CONSELL DE
REDACCIÓ**

Margalida Adrover
Bel Rigo
Maria Adrover
Jaume Vallbona
Maties Adrover
Pep Estelrich
Jaume Julià
Guillem Roig

Agraïm totes les
col.laboracions i els su-
port de qui s'anuncia a
les nostres planes i de
qui ens llegeix

COL-LABORADORS

Antoni Adrover
Jaume Rigo
Eneko Landaburu
G.O.B. Santanyí
Toni Vadell
Marc Vallbona
Baltasar Amengual
Joan Torres
Joana Adrover
Joan Grimalt
Miquel Fons
Josep Adrover

DL 148-1988

IMPRIMEIX

Informacions Llevant, S.A.
Tel. 55 03 28 - MANACOR

Els escrits d'aquesta
publicació expresen
únicament l'opinió
dels seus autors

CONTINGUT D'AQUEST NÚMERO

Crònica	3
La Sala	4
Conversa amb... Maria del Mar Bonet (<i>Margalida i Joana</i>)	6
Dies i gloses (<i>Jaume Julià i Joan Grimalt</i>)	8
Colage	11
La nostra gent: Es Patró Martina (<i>Pep Estelrich</i>)	14
Els nostres noms de carrers (<i>Miquel Pons</i>)	17
Vallbona de les Monges. Lleida (<i>Miquel Pons</i>)	19
Rondalles del terme (<i>En Jordi des Recó</i>)	20
Declaració universal dels drets col·lectius dels pobles	21
Salut i Pau (<i>Eneko Landaburu</i>)	24
L'Antàrtida: «Parc Mundial» (<i>GOB, Santanyí</i>)	26
L'esport és cosa bona	28
Personatge d'actualitat: Miquel Angel Nadal (<i>Maties Adrover</i>)	28
En Toni Puig: S'atleta calongí	30
Presentació nous jugadors Cala d'Or (<i>Maties Adrover</i>)	31
Flash esportiu	32
Planes d'opinió	37
La veu de la terra	38
Passatemps (<i>Antoni Vadell</i>)	

FOTOGRAFIA PORTADA**ES PATRÓ MARTINA**

Es Patró Andreu Martina ens ha rebut a ca seva, i ens ha obert als seus 96 anys, la caixa gran dels seus records. Records que donen aquells anys durs de la post-guerra, en què els mallorquins malvivien amb els guanys del contraban. També ha estat testimoni dels canvis l'ambient mariner en el que ell va haver de treballar dur. Recorda temps de vells marins i de costes netes, travessades molt de tan en tan per aquells xebecs tan nostres, aquells pailebots o més rarament per qualche vapor.

CRÒNICA

***** dels darrers esdeveniments *****

CRÒNICA

9 juliol.- Fi de curs per als al.lots de s'escola de ball de bot. Varen ballar es Parado dins l'església i tots ho feren molt bé. Seguidament hi hagué ball a sa plaça i un refresc per als balladors més jovenets.

25 juliol.- Sant Jaume.

29 juliol.- Sa gent de sa 3ª Edat de Calonge juntament amb un bon nombre de més gent des poble anarem a visitar es Castell de bellver i Aquaciyt. Tothom va tornar molt content, pasaren un dia ben complet i ben refrescant.

22 agost.- Va néixer un nou Calongí. En Carles Adrover Moyano, fill d'en Toni de Ca's Fusters i de Na Carmen. Enhorabona a tots.

23 agost.- Sa matinada, en Biel Mel va veure com un home amb un ganivet foradava ses rodes d'un cotxe que estava aparcat davant es Bar Telèfons i en Biel li va pegar un crit i quan aquell home se va veure descobert va fugir corrents. Mes tard quan l'amo del cotxe, que té un pis llogat a Calonge, va anar a «xerrar» amb es que sospitava que era s'autor de ses ganivetades. De resultes de sa «conversa» es «navaquero» va haver de ingressar a Son Dureta.

6 setembre.- Avui va fer un amy que hi va haver ses torrentades, que tan de mal varen fer al nostres camps, i séndugeren tres vides humanes.

8 setembre.- En Toni des Clos juntament amb un parell d'amics varen fer una festa per acomiadar-se del estat civil de fadrí. La cosa va anar d'allò més bé, i acaba ben dematinet amb sa gent molt contenta.

NOTA DE LA REDACCIO. Volem donar per endavant els molts dányes a en Toni. I aclarir que es retrato que acompanya aquest escrit no vol fer alusio a res en concret sino que en teniem d'altre foto a sárxiu.

FORN I COMESTIBLES

ADROVER

Rafael Adrover 5 - Calonge

Tel. 657667

Aigües

Sa Figuereta

Telèfon 65 78 18

CALONGE

Ajuntament de Santanyí

La Sala

Acta de la Sessió Ordinària del dia 17 del 7 de 1990

-Vista sa petició de les associacions de veïns i hotelera de Cala d'Or per a la peatonització de l'Avinguda Tagomago, des de les 7 de l'horabaixa fins a les 8 i quart del matí.

S'ha tancat el carrer de manera provisional amb una cadena per així veure i estudiar els efectes i possibles inconvenients d'aquesta mesura.

S'acordà la seva aprovació amb l'abstenció del grup CDS.

-Acord respecte a TV3 i TVV.

Actualment Canal 9 —Televisió Valencia arriba ja a algunes zones de Catalunya i està prevista la seva arribada a la resta del territori català i a les Illes Balears. D'altra banda, TV3 pot ser sintonitzada en la major part de les comarques valencianes i les Illes Balears. Es tracta d'un intercanvi positiu per a tots, en la línia de la UNESCO sobre la televisió sense fronteres, que ha fet realitat la voluntat de reciprocitat expressada pels molt Honorables Presidents de les Generalitats Valenciana i de Catalunya, i demanada a més pels Parlaments de Catalunya, de la Comunitat València i de les Illes Balears.

En conseqüència, en harmonia amb el dictamen de la Comissió Informativa d'aquest Ajuntament, per Unanimitat s'acordà el següent:

*Que el Ministeri de Transports i Comunicacions retiri els precintes dels repetidors per a facilitar i fer normal la recepció de TV3.

*Que el Ministeri de Transports i comunicacions no

posi obstacles, ara ni en el futur, de tipus tècnic ni administratiu, que puguin impedir l'actual reciprocitat en la difusió de TV3 i TVV a la Comunitat Valenciana, a Catalunya i a les Illes Balears.

*Enviar certificació d'aquest acord a Acció Cultural del País Valencià.

-Es va fer l'aprovació definitiva dels comptes del patrimoni 1988 i 1989 amb dos vots en contra del grup PSOE i dues abstencions del grup CDS. El patrimoni aprovat va suposar la quantitat de 323.238.114 ptes. per l'any 1988 i per l'any 1989 un patrimoni de 384.889.498 ptes.

-Per part de l'Ajuntament es va efectuar una operació de contractació d'un crèdit amb «Sa Nostra» per un valor de 88 milions, a un 13'5 % amb un -0'50 % de comissió d'obertura per un termini de 10 anys i amb 1 o 2 de cadència a sobre es capital retirat.

-Es va acordar per unanimitat la convocatòria de les subhastes i plecs de condicions de les obres del pla d'infraestructures turístiques que són les següents:

Cala Figuera:

*Pavimentació de diversos carrers, 33.797.766 ptes. en total.

*Peatonització d'un tros de carrer Virgen del Carmen, 27.701.533 ptes.

Cala d'Or:

*Ampliació del pont de Cala Gran, 25.097.826 ptes.

*Modificació del perfil viari de l'Av. Bienvenidos i carrer Tagomago, 21.526.111 ptes.

*Enllumenat públic de diversos carrers, 32.458.114

BANC DE CREDIT BALEAR

DESITJA A TOTS ELS CALONGINS
UNES BONES FESTES

RESTAURANT - PIZZERIA

Blanco y Negro

Tel. 64 34 65

Porto Cari, 5
Cala Llonga

07660-CALA D'OR
Mallorca

ptes.

-S'acordà per unanimitat l'exempció de la quota de participació d'un projecte d'urbanització a Cala d'Or a les Monges Franciscanes considerant que aquesta congregació està exempta de CTU i que el terreny afectat està dedicat a guarderia infantil.

-Dins l'apartat de precis i preguntes, Miquel Vicens va demanar que passava amb el tema de la recollida de fems i els seus horaris. El batle li va contestar que vist que FOCSA no complia el seu compromís se li havia obert un expedient sancionador.

Acta de la Sessió Ordinària de dia 27 d'agost de 1990

-Acordà per unanimitat sol·licitar l'inclusió de les següents obres dins el Pla Quatrienal d'Inversions a Obres d'Infraestructura Hidràulica:

*PPOS/1991.

Obra: «3ª i darrera fase de sanejament de Cala d'Or»
 Import de l'obra.....132.996.040 ptes.
 Aportació 70 % del CIM.....93.096.528 ptes.
 Aportació 30 % Ajuntament.....29.501.068 ptes.

*PPOS/1992

Obra: «Primera fase de dotació de clavegueram a Santanyí»
 Import de l'obra: 98.336.894 ptes.
 Aportació 70 % del CIM.....68.835.825 ptes.
 Aportació 30 % Ajuntament.....29.501.068 ptes.

*PPOS/1993

Obra: «Segona i darrera fase de dotació de clavegueram a Santanyí»
 Import de l'obra.....98.336.894 ptes.
 Aportació 70 % del CIM.....68.835.825 ptes.
 Aportació 30 % Ajuntament.....29.501.068 ptes.

-S'aprovà per la majoria de vots del grup PP l'expedient d'expropiació forçosa per la construcció d'un pavelló o pista coberta al poliesportiu municipal. Resultant les següents indemnitzacions:

*Antònia Tomàs Verger per la parcel·la 66 del polígon 11 de 834 m² de superfície.....798.051 ptes.

*Antoni Vidàl Company per les parcel·les 65 i 68 del polígon 11 amb una superfície de 1.575 i 1.533 m² respectivament, se li assignà una indemnització de.....2.888.204 ptes.

*Antònia Maria Montserrat Burguera per les parcel·les del polígon 11, d'una superfície de 6.213 m².....5.164.810 ptes.

-S'aprovà un expedient de modificació de crèdits en el pressupost municipal degut als ingressos, majors dels previstos, que pugen a la quantitat de 49.950.000 ptes.

-S'acordà per unanimitat la creació per part de l'Ajuntament d'una plaça de puericultura, al col·legi Blai Bonet, ja que llavors es podria crear una nova aula de preescolar de 0 a 2 anys i el Ministeri hi posaria una parvulista.

-S'anomenà a Joaquim Salís Verger Conseller General de la Caixa de Balears «SA NOSTRA».

-S'aprovà l'adquisició de 989 m² pel preu de 1.000 ptes. el metre, a la part de darrere del col·legi de s'Alqueria Blanca, amb el fi de tenir espai per ampliar s'escola i poder donar sortida als al·lots per una altra banda que no sigui sa carretera.

-A la part de precis i preguntes Pedro Rigo es va interessar pel problema que originen els carros de l'Hiper d'Or, que estan escampats per tot Cala d'Or. El Batle el va informar que pel que ell sabia s'havien posat carros amb el sistema de monedes de 100 ptes., per la seva utilització. Així i tot la gent seguia duent-se'n-los, i s'Hiper estava mirant d'incorporar un sistema que anàs amb monedes de 500 ptes.

CODOSA

IMATGE D'OR

Avda. Boulevar, 13 - Tel. 657758
 CALA D'OR (Mallorca)

FOTOGRAFIA

PROFESIONAL

REPORTATGES
 FOTOS CARNET
 FOTOCOPIES
 VIDEO
 MUSICA

*col.laboradors de
 dies i coses*

Conversa amb...

Na M^a del Mar Bonet

M^a del Mar Bonet va actuar a les passades festes de Sant Jaume a Santanyí. Després del seu recital vàrem tenir l'ocasió de parlar amb ella una bona estona.

- Has començat el recital dient que Santanyí et duu molts bons records. ¿Què significa aquest poble per a tú? ¿Hi tens família?

- El meu avi Joan, el pare del meu pare, i la meva padrina de fonts eren de Santanyí; record molts estius de venir-la a veure, i és clar hi tenia amics. Hi venia molt sovint. Però, després, un es fa gran i se'n va a treballar i ja és diferent, molta gent ha mort; ara queda poca gent, però moltes coses de Santanyí que perviven per a mí, i sobretot molts bons records.

- I a Cala d'Or, hem sembla hi estiuetjaves?

- Es clar, a Cala d'Or, a Cala Figuera... Record moltes coses de Cala d'Or, el que passa és que ara ha canviat molt i no hi vull anar perquè fins i tot l'olor ha canviat. I també veus la gent que hi va els estius que no s'ha integrat gens a la terra on van cada estiu.

- Parlem una mica de la teva feina. Tú has feta molta investigació sobre tota la cançó mediterrània, des de Tunícia a Andalusia. ¿Quines influències musicals creus que tens, a part d'aquest denominador comú d'esser mediterrània?

- Jo he pretés que la meua música fos un reflexe de la meua persona, del què a mí m'agrada, del què sent. El que jo vull és que el més important dins la meua música i dins les coses que faig tinguin una referència amb el país en què visc i que jo sent.

Aleshores he intentat que tota la meua música tinguí referència sobre tot a Mallorca, a les Illes i sobretot a tot el que m'agrada que és tota la mediterrània. He volgut que m'influenciàs tota una sèrie de coses que jo crec lliguen amb la mediterrània balear que és el nord d'Àfrica, Catalunya, el sud de França,...

- Quan s'escolta la teua música es

destrien les diferents tonades mediterrànies, com poden esser gregues, mores, etc. ¿Creus que la teua música té una cosa especial que es distingeix?

- Ho intent. Per exemple, avui he cantat dues cançons gregues adaptades a la nostra llengua. Tot el que jo trob que es sembla al que feim per aquí tot d'una m'hi fic perquè crec que no ens hem de reduir només a aquest espai, sinó que tota la mediterrània és un poc nostra, hem de feros-la nostra. Crec que és molt més interessant comunicar-se amb la nostra mediterrània que no amb la cultura americana o anglesa. Hem de cercar les coses que ens assemblen ja que de les que ens separen n'hi ha massa.

- Això, creus que és una forma d'acostar distintes cultures que són germanes?

- Sí, mira, l'altre dia érem a Sardenya i demanàrem verdures i el que ens dugueren fou un tumbet, l'únic que no era mallorquí era que hi havien posat formatge. Ens assemblam no només en la música, sinó en el menjar, costums, formes d'esser.

- Tenc la impressió que t'esmeres molt tant amb la música com amb la lletra, que quedi tot en una ar-

monia perfecta, a més en les teves actuacions en directe no es nota pràcticament la diferència entre el directe i l'enregistrament, comparat amb altres cantants.

- Es que a mí no m'agrada gens, aquesta diferència ha d'esser molt petita. A un enregistrament post tenir una orquestra, cosa que no portes a una acutació, però per a mí és important que tenguí qualque cosa que recordi a aquell determinat disc. El directe i el disc, per a mí, han d'esser el més semblan possible.

- Creus que aquesta similitud es pot deure al tipus d'instruments que portes?

- Jo intent no dur pràcticament instruments elèctrics, però sempre n'hi ha qualqun com el baix elèctric. He de dir que tots els músics que m'acompanyen són meravellosos, són mestres tots ells.

- El teu darrer disc és un recull de rondalles escrites per Janer Manila i que hi han col.laborat moltíssims músics com Joan Biliboni. ¿Com va sorgir aquest projecte? ¿Va ser idea teua?

- Des de sempre m'han agradat les rondalles pel seu llenguatge, per la imaginació, per les tradicions que guarden i que estan perdudes, és un tresor. Aleshores sempre havia pensat que estaria molt bé cantar rondalles a més de contar-les. Un dia vaig veure a TV una actuació de teresetes, n'hi havia unes de Mallorca que representaven dues rondalles adaptades per Janer Manila i totes dues estaven cantades. Vaig cridar a Gabriel Janer Manila, li vaig exposar la meua idea i com es veu li va agradar.

- Perquè distints músics per cada lletra,

- Vaig pensar que tractan-se del mateix autor de totes les lletres era millor col.laborar amb diferents músics i així cada una tendria la seva pròpia personalitat, i no cauríem en la cosa que es semblassin. Així cada una té una vida pròpia i a més vaig procurar que els músics fossin dife-

Per "dies i coses"
 aquesta revista vostra i
 amb molta abraçada
 de la vostra amiga
 de sempre
 Maria d/Man

rents.

- Crec que fou a Holanda on feres unes actuacions amb un grup de dansa?

- No va ser exactament així. El grup de dansa més important de tot Holanda i uns dels millors d'Europa que està dirigit per un valencià, Nacho Duaot, que va adaptar unes cançons meves a la seva coreografia que es diu el mateix que el meu disc: «Jardí Tancat». Ens vàrem conèixer i parlàrem de fer un altre ballet, i es va fer amb el nom de «Arenal» i fou quan nosaltres començàrem a acompanyar-lo. Vàrem fer una gira per tot Holanda amb un èxit increïble, també actuàrem a Alemanya.

- Aquestes gires han estat un bon mostrador?

- Sí, realment m'ha donat accés a un públic que no havia pogut tractar mai, el públic de la música clàssica; també m'ha donat accés a altres països d'Europa, i àdhuc d'altres bandes com Canada o el Japó mateix..

- Passant a uns altres temes. ¿Es pot dir que na Marina Rossell, en Lluís LLach i tú sou els tres «mosqueters» de la cançó catalana?

- Som molt amics des de fa temps. Ens agradam molt: na Marina per aquesta veu impressionant que té, i en Lluís perquè és un artista molt complet. A més hem cantat junts.

- ¿Quina sensació tengueres al Camp Nou davant 100.000 espectadors?

- Va ésser fantàstic. No m'havia trobat mai davant tantes persones que estassin amb aquella tensió. Realment em va impressionar moltíssim i a més cantant aquella cançó

tan preciosa inspirada en el misteri d'Elx, el «Cant de L'Enyor» on feiem coses increïbles amb la veu de tots tres.

- I la cançó «El meu poeta», està dedicada a algú?

- Sí, a Pere Quart, un poeta que he conegut i que morí fa uns anys, al qual he estimat moltíssim. Era una persona extraordinària i per això li vaig dedicar aquesta cançó.

- Quins arguments empraries per convèncer la gent de Mallorca, de les Illes, que estam venent lo nostre?

- Es impossible, crec que la gent ja sap que ha venut un poc la seva ànima. Però qui pot jutjar la gent que té un tros de terra i per millorar el seu nivell de vida el ven. La meua opinió personal és que s'ha destrossat molt part de la nostra Illa i que ja és molt difícil tornar-la a veure amb els ulls que teníem d'infants.

- Quina opinió et mereix el poc suport que tenen els cantants de llengua catalana als mitjans de comunicació també de llengua catalana?

- Les nostres cançons són marginades per les potents multinacionals que invadeixen els mitjans de comunicació.

- I això no és motiu d'un sentiment d'impotència davant el fet que grups o cantants, pel fet que cantin en anglés, per dolents que

siguin, tenen una gran publicitat, etc.?

- Es clar que sí, però és molt difícil lluitar contra això. Som molt pocs, però feim tot el que podem. Ens heu d'ajudar tots. I aquesta marginació no la tenim tan sols els que cantam en català, sinó que els que canten en esukera, en gallec, etc.

Mira, l'altre dia parlava amb na Marina i coomentàrem el tema del disc. I nosaltres, per treure'n un al carrer, trigam uns dos anys, estan quasi bé fets a mà, posant un especial esment amb el so, etc. i les cançons les posen deu dies a la ràdio i ja s'obliden de nosaltres.

- Com ha estat això de col·laborar en el darrer disc de la Sra. M' Dolores Pradera?

- Ella sempre que ens trobàvem en deia «i per què no cantes en castellà i vendries amb mí?» I quan em va demanar la col·laboració jo li vaig dir «Escolta, jo cant sempre en català. ¿que te pareix si jo cant en català i tú en castellà?» i ella ho va acceptar de molt bon gust.

I així va acabar la nostra interessant conversa amb na Maria del Mar Bonet, una santanyiner de cor. Li desitjam tota la sort del món en aquest nou disc i esperam veure-la prest, actuant, a les nostres festes de Sant Miquel.

Joana i Margalida

Dies i Gloses

Sempre ens queixam

Dins l'univers grandios ple de planetes i estrelles entre tantes meravelles hi ha un món que és fabulós.

I aquest món és la «Terra» on nosaltres hi vivim uns amb pau, altres amb guerra però és es nostres i l'estim.

Té moltes poblacions amb climes molt diferents aquí podem estar contents de les quatre estacions.

Arriba la primavera i tot sembla que té més vida veim l'herba del camp florida i que treu fulles la figuera.

Treuen l'espiga els sembrats i els ocells volen fer el niu comença a fer el sol més viu i se'n van els ennegulats.

No fa fred ni fa calor ja no anam molt abrigats bon temps per parlar d'amor bon temps pels enamorats.

Ve l'estiu i la calor i el sol fort encaenteix i per molta gent pareix que ha arribat el temps millor.

És el clima apropiat per vacances o descansar bon temps per anar a la mar i també per menjar gelat.

Els vespres si un no tresca i li agrada el benestar els estels pot contemplar assegut defora a la fresca.

Quan arriba la tardor també té el seu encant les pluges van arribant i el sol ja perd calor.

Temps de velles tradicions potser un poc oblidades però per molts enyorades com matances o matançons.

Veim qualche arbre despullat comí pruneres o ametllers se'n van molts d'estrangers senyals que el fred ha arribat.

Fa ganes d'acostar-nos tots plegats devora el foc perquè ja ve a poc a poc l'hivern a visitar-nos.

Però també és garrut veure la gent abrigada a la muntanya nevada o l'ametller ben florit.

Se miram allò positiu viure, no és avorrit i un es sent més agraït de l'hivern i de l'estiu.

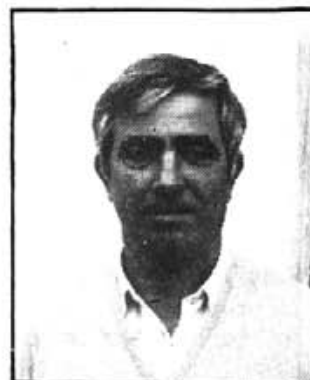
Sentim molta gent que es queixa que a l'estiu ens ofegam o que a l'hivern ens congelam o, ai quina setmana aqueixa!

És un vici que tenim de que sempre ens queixam emperò si comparam veurem lo bé que vivim.

Si un no es troba bé aquí que provi de canviar per ventura trobarà planetes per descobrir.

I si el cas qualche dia qualcú troba un món millor si hi fa falta un glosador jo en conec un que hi aniria.

Jaume Julià Adrover

Joan Grimalt i Roig

Gent Calongina

1

No som gens triomfalista ni cerc paga ni propina ni benedicció divina ni figurar a cap llista ho dic amb pla realista que sa gent més esportista del món és sa calongina.

2

Si en es cassinos anau a tots trobau sa revista s'«As» pel qui és madridista s'Esport per quan hi va en Lau o els altres que trobau de color barcelonista i si maneu «algo» a sa llista en Polla en té del «Bilbau».

3

Sa gent no és seguidora solament de es paper de sa tele o es carrer perquè quasi tothom té a més d'un esport que adora de sa xarxa o fitora canista o escopeter.

COMENÇA L'HIVERN A
MODES JANINE
centre comercial El Pueblo, tenda n.º 25
CALA D'OR
TEL. 65 78 47

JAUME MONSERRAT BARCELO
FOTO ESTUDI I REPORTATGES
FOTOS CARNET, FOTO INDUSTRIAL
Y ALTRES
C/ Santuari, 88
Telèfon 58 11 56
07200 FELANITX
MALLORCA CLUB TROPICANA
CALES DE MALLORCA

4
També veureu igualment
i és «algo» que no té greu
dins un temps que tothom seu
promogut pel seu jovent
s'afecció de sa gent
a fer excursions a peu.

5
Se junten amb altres grups
sempre amb cerca d'aventura
s'embamben amb sa natura
mirant ses seves virtuts.

6
També a ses pistes des poble
casi tothom fa esport
per cadascú estar fort
però tots ells amb pla noble

7
Fan partiis de futbolet
i per ses festes competeixen
i el temps que es diverteixen
a equips bons que tot coneixen
els fan fugir bé es fred.

8
En es «baloncesto» també
sempre bota sa pilota
sigui al-lot o al-lota
tothom ho fa bastant bé
jo estic segur que té
Calonge alta sa nota.

9
Hi podeu veure seguit
gent que s'alça i s'acota
mentres sa pilota bota
amb so jovent divertit
amb un joc «guapo» i lluit
i mentre tant han aconseguit
fer descansar un poc sa mota.

10
Pista de tenis o canxa
també en es costat hio ha
que és molt bo per fer suar
i també fa perdre sa panxa
i sa raqueta enganxa
avui ja qualque mamà
i al menos les sa fa botar
ja que no pot igualar
a sa famosa Arantxa.

11
A dins Calonge es billar
es «algo» que fa «estrago»
i si un fa un poc es «vago»
molts de pics ha de pagar
amb aquí si duran sa mà
es quan se posa a aparrussar
es meu cosí Santiago.

12
També hi ha gent molt fina
pes brometx i cercar cranes
hi ha pesa que fa molts d'anys
que es sequer sa marina
gretant més que una gallina
sigui de pi o d'alzina
per cercar esclata-sangs.

13
Un té una llampuguera
s'altra just pot fer racons
un altre pesca es ravos
i en haver calat sa darrera
fluixetja es verderolons
i si no hi ha vent o boirons
molts prenen cap a Cabrera.

14
No vos puc passar de llis
tampoc ses cusses de caça
a pesar que hi ha passa
cada any des mal des conis.

15
Si es coní és bo d'agafar
ja el se miren per darrera
i si té qualque crostera
a s'ullastre el solen penjar
i és que arriben a escorxar
a molts no els fan menjera.

16
Amb cans mèn i cans bufons
molts van a fer sa volteta
pes Castell, s'hor d'en Ferrarete
baixant per Son Moreions
plens de picades pes garrons
han tudat molts de perdigons
i sa taleca casi és neta
hi sol, guaitar una branqueta
quan és es temps des murtons.

17
Per ventura he estat un poc
pesat per sa vostra vista
pot esser no posi a sa llista
cada cosa en es seu lloc
però, però jo ho enfloc
tot això amb pla optimista
per ajudar a sa revista
i entretenir es que en moc.

18
Moltes gràcies i adéu
i si m'heu de menester,
sapigueu que amb mi té
Calonge un fill i amic seu.
Joan Grimalt Roig

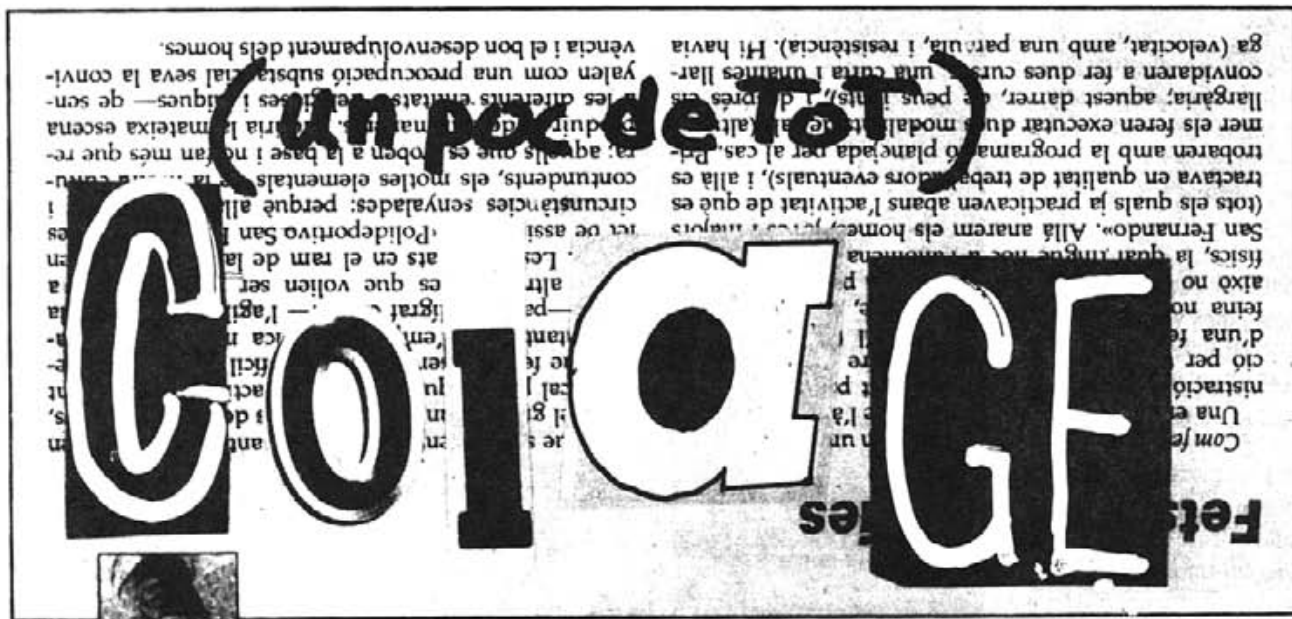
**PERRUQUERIA
UNISEX**
OBERT DE DIMARTS A DIJOURS HORABAIXES
I DIVENDRES I DISSABTE TOT EL DIA
Tel. 65 82 20
Ca'n Roca, 13 - 07669 Calonge (Santanyf)

FLOR
PERRUQUERIA I ESTÈTICA

**HOMES
I
DONES**

**TRACTAMENT
D'ACNE JUVENIL**

Carrer Nou, 53 - Tel. 65.08.25
07630 CAMPOS

L'altre dia un cercador de sal de S'Alqueria Blanca es va topar, damunt d'una tenassa, a prop de Cap Salines, amb el cos d'un dofí mort.

El dofí devia fer dues setmanes que era mort, i algú s'havia entretingut arrancant-li les dents.

Es tracta, segurament, d'un dofí gris i per les característiques físiques es devia tractar d'un mascle bastant vell.

El dofí gris és una espècie d'entre les trenta-dues classes de dofí que hi ha, i que es pot trobar a totes les aigües dels mars atemperats i tropicals. La longitud mitja dels mascles es d'uns quatre metres i amb un pes mitjà d'uns quatre-cents quilògrams. A les femelles la longitud ronda els tres metres i mig i el pes arriba fins als tres-cents cinquanta quilògrams.

La pell, d'un gris obscur tirant a clar damunt l'esquena i els costats, és més clara als exemplars vells sobre tot a davant l'aleta dorsal de manera que el

cap pot arribar a ser d'un blanc pur. Les aletes són negres i puntarudes. I tal vegada el que ens sorprengui de principi, tret del seu tamany considerable, sigui la seva absència del bec, que estam tan acostumats a veure els dofins. El cap és, idò arredonit, completat amb una lleu protuberància al front.

L'exemplar trobat a Cap Salines, degut a l'estat de descomposició en què es trobava, feia difícil de determinar el color de la pell, però per les seves dimensions, quatre metres vuitanta centímetres, la configuració del cap amb absència de bec, les aletes puntarudes i esmolades ens fa pensar que es tracta d'un exemplar de dofí gris. Pel seu amany, vuitanta centímetres més gran que la mitja ens fa pensar que devia ser un exemplar bastant vell, i cal aventurar que la seva mort fos per causes naturals.

Pep Estelrich

Festes de Sant Miquel - Calonge 90

Programació dels actes a celebrar els dies 22, 23, 24, 27, 28, 29 i 30 de setembre i 7 d'octubre sota el patrocini de l'Ajuntament de Santanyí.

Dissabte, dia 22

A les 17,00. Començament del III torneig de futbol amb la participació dels equips: Santanyí, Es Llombards, Cas Concos i Calonge. (Veure programes apart).

A les 18,30. I Cursa popular «Sant Miquel»

Diumenge, dia 23

A les 15,00. Autocrós (Veure programes apart)

A les 17,00. Festa de la tercera Edat. Missa d'acció de gràcies. Inauguració, en Es Molí de l'exposició PAPERS ANTICS, patrocinada per la Conselleria de cultura del govern Balear.

Ballada folklòrica per l'agrupació local de balladores i balladors.

A continuació refresc per a tothom, obsequi de «La Caixa» Cala d'Or.

A les 21,00. Obra de teatre. El Grup de Teatre «Bonaventura» guanyador del III certamen de teatre de Consell-1990, representarà l'obra POBRES CASATS de Lluís Segura. Patrocina «PREFAMA» S.A.

Dilluns, dia 24

A les 21,00

Torneig de futbol

Dijous, dia 27

A les 20,30

Partits finals de futbol

Divendres, dia 28

A les 20,00 Arborada de bandera amb repiqueig de campanes.

A les 21,00 Festival infantil amb l'actuació dels «HERMANOS GARCE»

A les 22,10 Revetla, ballada popular; intervindrà MÚSICA NOSTRA i sonadors i balladors de la contrada.

Dissabte, dia 29

FESTIVITAT DE SANT MIQUEL ARCÀNGEL

A les 10,30

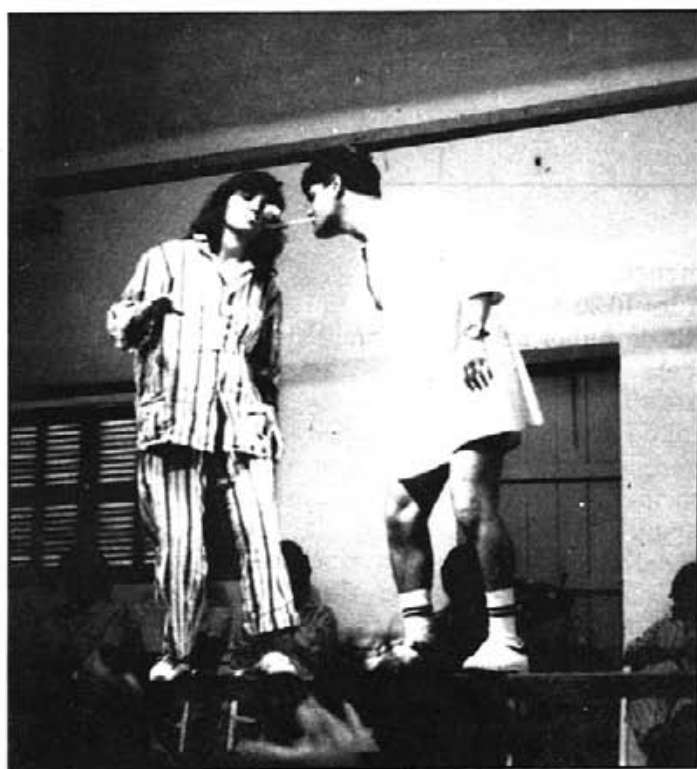
Ofici Major amb sermó pel P. Antoni Oliver C.R.. Presidirà la Concelebració el P. Antoni Martorell T.O.R.

Després de l'Ofici, benedicció del nou orgue amb la interpretació d'algunes obres a càrrec de l'organista Arnau Reïnés, i presentació del llibre «ROMERIA DE DIA 4 D'OCTUBRE DE 1876» de Miquel Jaume Adrover «Es Majoral». Farà la presentació Miquel Pons.

A continuació refresc per a tothom.

A les 16,00 Finals del torneig de tennis.

A les 17,00

Començament del V torneig de basquet amb la participació dels equips: Joan Capó, La Salle «A», La Salle «B» i Calonge (Veure programes apart)

A les 21,30

Desfilada de Majorettes i patinatge artístic a càrrec del Club Patin Palma.

Diumenge, dia 30

A les 11,00

Finals del V Torneig de basquet

A les 16,00

Recorregut incògnite: Grups de tres o quatre. Primer premi, una porcelleta, segon premi 6 botelles de vi i 3 de xampany i tercer premi una ensaimada i 2 botelles de xampany. Inscripcions mitja hora abans a la plaça.

A les 16,30

Jocs per a nins i nines. Corregudes de cintes, trencadissa d'olles, corregudes i «jinkama» amb bicicletes.

A les 21,00

Obra de teatre. PAGESOS I CIUTADANS original de Catalina Rigo Estelrich interpretada pel grup POU DEL REI de s'Alqueria Blanca. ▶

Dimenge, dia 7 d'octubre

A les 10,30

Partit de futbol petits: Es Llobards - Dies i coses (Calonge)

A les 11,30

Partit de futbol casats contra fadrins

Després monumental paella per a tots. Per poder-ne participar serà imprescindible aconseguir els tiquets corresponents.

Nota: La comissió organitzadora d'aquestes festes espera la col·laboració de tots. També es reserva el dret de modificar el programa així com declina qualsevol responsabilitat dels esdeveniments que es puguin produir durant les festes..

PESCA AMB «BOLENTÍ» SANT MIQUEL 90

- dia 23-9-90

només se pot emprar el bolentí.

Exclusivament per colongins.

Màxim 3 tripulants per barca.

- Se contarà:

a) Kg de peix per barca

b) nº de peixos per barca

c) Les dues quantitats se dividiran pel nombre de tripulants de cada barca.

d) Es a dir, la competició serà entre les distintes barques.

e) guanya la barca amb la mitja de a i b més alta.

- Durada del concurs:

a) sortida a les 7 de la matinada a Cala Llonga.

b) entrega de la pesca al mateix lloc a les 11'30.

- La pesada i reconte se faran a Calonge.

- Inscripcions al «Bar Telèfons», fins dia 20-9-90.

- Per informació posau-vos en contacta amb s'organitzador, en Toni Ganxo «Mecanic»

En poques paraules

Final de Temporada

Ahir mateix va ser el darrer concert. De la temporada, clar. I era la primera. Això suggereix un balanç que, a la vista dels resultats, ha d'esser forçosament positiu.

El passat trenta de setembre estrenàvem, oficialment, Orquestra. L'Orquestra Simfònica de les Balears «Ciutat de Palma» -la nostra primera formació musical professional- donava les seves primeres passes recreant les obres de Schubert i Mendelssohn, i acompanyant la prestigiosa Teresa Berganza. Des d'aquells primers compassos, amb evidents i lògics nervis, hom ha anat cremant etapes progressivament i superant els entrebancs humans i tècnics. Assaigs, masters de perfeccionament, concerts de programa, altres d'espòradics dins i fora de les Illes; contacte amb directors convidats, amb solistes de fama reconeguda... tot un bagatge d'activitats que ha propiciat que aquella expectativa inicial, amarada d'esperança, hagi esdevingut ferma realitat. I encara hi ha promeses d'amillorament, altra en marcaria!

Els promotors -Comunitat Autònoma, Consell insular de Mallorca, Ajuntament de Palma-, en triada quasi impossible, han sabut oferir-nos un producte cultural de primera qualitat. I de primera necessitat; no tot han d'esser urbanitzacions, camps de golf, autopistes i altre tipus de degradació. Hi ha valors, no crematístics, que no sempre es reconeixen, però que la persona necessita per al seu desenvolupament intern. I, per aquesta vegada, l'han encertada... podria servir d'exemple?

Biel Massot i Muntaner

15 de juny de 1990

(Per a la Premsa Forana de Mallorca)

Donam la benvinguda a la nova Superiora de la Comunitat de ses Monges Sor Margalida Sureda.

A les celebracions litúrgiques hem descobert el seu bon gust pel cant i un gran amor per la nostra cultura autòctona.

En el proper nombre li demanarem una entrevista per a la nostra revista.

Li desitjам que la seva estada a Calonge sigui molt agradable.

La nostra gent

Es Patró Martina

Es patró Andreu Martina ens ha rebut a ca seva, i ens ha obert als seus 96 anys, la caixa gran dels seus records. Records que donen fe de temps passats del que en fou testimoni. Recorda especialment aquells anys durs de la post-guerra, en què els mallorquins malviven amb els guanys del contrataban. També ha estat testimoni dels canvis que han transformat tan radicalment les costes mallorquines, i l'ambient mariner en el que ell va haver de treballar dur. Recorda temps de vells marins i de costes netes, travessades molt de tan en tan per aquells xebecs tan nostres, aquells pailebots o més rarament per qualche vapor.

Ell va ser un dels primers residents a Porto Petro, i avui veu com cada dia la torrentada de turistes, iots i apartaments enterren més i més endins el Porto Petro que encara viu en el seu record.

VOCACIÓ MARINERA

Aquí dalt hi havia una possessioneta que se deia Na Martina, i d'aquí ve que a noltros ens diven Martines. Perquè mon pare hi estava, hi quan era al.lot el feien guardar cabres a sa vorera de mar.

Ell fent de cabrer, veia passar «barcos», que sempre en passava qualcun, en aquell temps en passaven més pocs, ara passen a «vapor» i fan via, i ell allà s'encortava mirant-los. Un dia va dir a son pare:

-Mon pare, he pensat de fer-me mariner.

Son pare quan el va sentir l'hi va dir:

-Mariner quiguer.

-No, no, no, jo hi pensat bé hi no m'heu d'aturar.

-Si te'n vols anar, ves te'n però no a gust meu.

I així que un dia va agafar un parell d'espardenyes noves amb sa

mà, i parteix descalç, amb comptes de posarles-se en arribar a Ciutat, no hi havia estat mai però sa carretera li va dur. En aquell temps tot-hom hi anava a peu, però passat Lluçmajor va trobar un pagès amb un carro que el va dur un bon tros. Quan va ser a »palma va anar cap en es moll a demanar feina a ses barques. Sa qüestio és que mon pare se va embarcar i va aprende s'ofici de mariner.

ARRIBADA A PORTO PETRO. EXTRAIENT EL FERRO D'UN NAUFRAGI.

A Porto Petro no hi havia altre pescador més que mon pare. Sa primera casa que hi havia era C'an Soleret que era d'un home de C'as Concos. I llavors en Pel.lo va fer una altra casa.

Aquí devora Cala Llonga va envestir un vapor i es va fonar. Mon pare que estava a n'es Port de Felanitx, va venir a fer feina amb en Pel.lo en aquest vapor per vendre es

ferro.

A Porto Petro no hi havia més que una caseta que era de Ca'n Gerrer. I com que ells només hi venien en s'estiu qualche dia, mon pare els hi va demanar si li podien deixar estar, per no haver d'anar cada dia a sa Curiablanca a on hi estava mummare.

A n'es vapor mon pare estava dins sa barca i un busso feia feina amarrant es ferro, perquè es «barco» estava esclafat, i lo que no podien desferrar li tiraven coets fins esmicar-lo. Mon pare posava el fero a dins sa barca i el duia a sa vorera en es Caló de SA Galera.

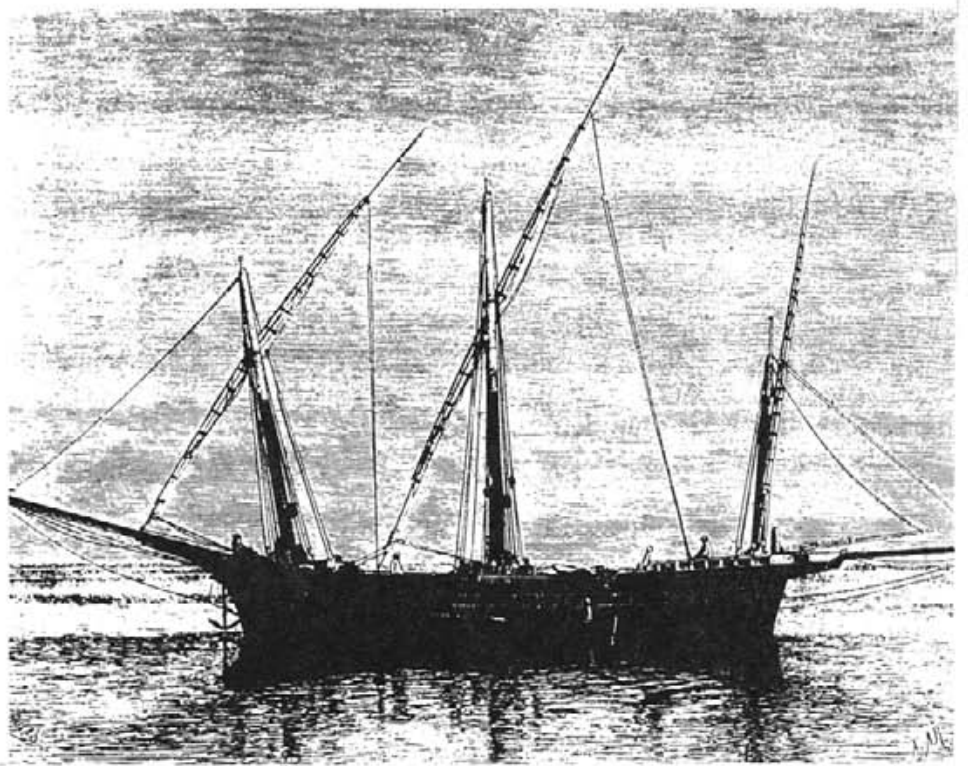
A aquest «barco» se coneix que devien anar gats perquè envestir de sa manera que varen envestir. Ja va deixar mitja quilla a sa Punta de Sa Galera i va envestir just de front a una cova que hi havia allà, i que després noltros l'hi deiem sa Cova des Vapor. Noltros amb un vidre veiem es bocins de ferro que mon pare i es bussos varen deixar, ja que no el varen treure tot, perquè no de-

vien guanyar lo que tocava. Jo hi vaig enganxar moltes xerxes allà.

Quan es va acabar sa feina en es vapor mon pare va decidir ferse pescador, va armar un parell de palangres, una barqueta de 26 pams i estàvem a sa caseta de C'an Gerrer, per no res, més que quan venien qualque pic els hi donaven peix a voler.

Hi varem estar molts d'anys en aquesta caseta, fent feina amb sa barca que no era gaire grossa, ja que mon pare era tot sol amb ets al.lots petits, i per manejar una barca al rem i a la vela ha de ser lleugera.

Quan jo tenia vuit anys ja anava a ajudar a mon pare amb es meu germà Miquel, tenia un altre germà més gran que nomia Tomeu, però com que es tres al.lots no cabien dins sa barca, mon pare el va enviar a fer feina a una altre barca en es Port de Felanitx. Llavors vàrem pensar de fer una casa aquí, que es aquesta que ara es d'en Rafel Sabatret.

CONTRABANDISTES

Hi va haver un temps que es mallorquins anaven a Alger a cercar tabac. Alger és un port que és molt avinent des de Mallorca i una vegada que una barca sortia cap allà, es patró va dir a mon pare:

-Andreu m'has de deixar s'al.lot.

-No, es massa jove i jo el necessit.

-Que no, tu pots passar amb un altre que tens i jo en tenc un de s'edat des teu i se faran companyia.

-Bè idó dur'l-te'n.

I així va esser com vaig partir a anar d'estraperlo als setze anys. De llavors ençà vaig anar coneixent barques i gent, i vaig tornar moltes vegades a Alger amb aquest patró amb sa seva barca, una barca petita i xereca, que ara jo no hi voldria navegar, però ells que eren vells i hi estaven acostumats. Quan va fer més d'un any que anava amb ells anant d'estraperlo, mos varen agafar. Però varem dur sort que mos varen tornar amollar perquè en aquell temps, segons com era a temporades hi havia ordre que si s'agafava una barca d'estraperlo, els dugessin a sa presó. Però aquesta vegada no tenien ordre de presentar-nos, així que mos varen dir anau-vos-ne i direm que en trobat sa barca aban-

donada. Es que mos va agafar era un espia secret que feia feina per una companyia que no era des govern i que se dedicava a perseguir estreperlistes. Ells tenien una barca que duia motor i com que noltros no en duiem tot d'una mos varen deixar a Cabrera i de Cabrera un pescador mos va dur a sa Colonia i d'allà cada un a casa seva amb ses mans buides, va anar bé encara que no mos varen dur a sa presó.

En aquell temps ja guanyavem setze duros per viatge, si el fèiem en quinze dies setze duros, si el fèiem amb vuit dies setze duros, com que anàvem a la vela hi havia vegades que anàvem i tornàvem amb vuit dies i a vegades segons es temps n'haviem de manester deu, quinze o més dies per anar i tornar.

Llavors jo ja era més gran, i varen fer barques més grosses amb motor, i les banderàvem d'anglès perquè d'anglès podíem entrar aquí si importava i no mos deien res, i si haguessim duit bandera espanyola mos haguessin registrat. Record un temporal molt gros que mos va obligar a entrar a port. Vàrem entrar posta de sol, que la mar mos menjava, ja havíem tirat una gerra d'oli per popa, quan venia un cop de mar molt gros, duiem una esponja amurada d'oli fermada a una corda i l'amollàvem trenta braces. Sa taca

d'oli feia rebentar més de la meitat es cop de mar, trenta braces lluny de sa barca, i així quan mos arribava el podíem aguantar, encara que així i tot embarcàvem molta d'aigua.

Aquest dia mos vàrem salvar per una sort, perquè venia una altra barca quatre hores darrere noltros i a Cap Salines un cop de mar la va trabucar. Allà hi havia poca aigua i la mar feia més es carro. Tots se vàren perdre fora un, eren sis i només s'en va salvar un perquè un cop de mar el va tirar a dins una mata i quan s'aigua s'en tornava, va quedar aferrat a sa mata. Noltros havíem carregat en es mateix barco davant d'ells, i vàrem passar entre Cabrera i Mallorca sense veure terra, però mos ne temérem que la mar feia altres coses, i vàrem pensar que allà hi havia poca aigua, i vàren girar, i vàrem fer per fora. Al cap d'una bona estona vàrem tornar amollar de cap aquí, i ja vàrem conèixer ses penyes, i vàrem entrar dins Porto Petro i vàrem fer fondo, jo tenia sa dona aquí i els vaig dir:

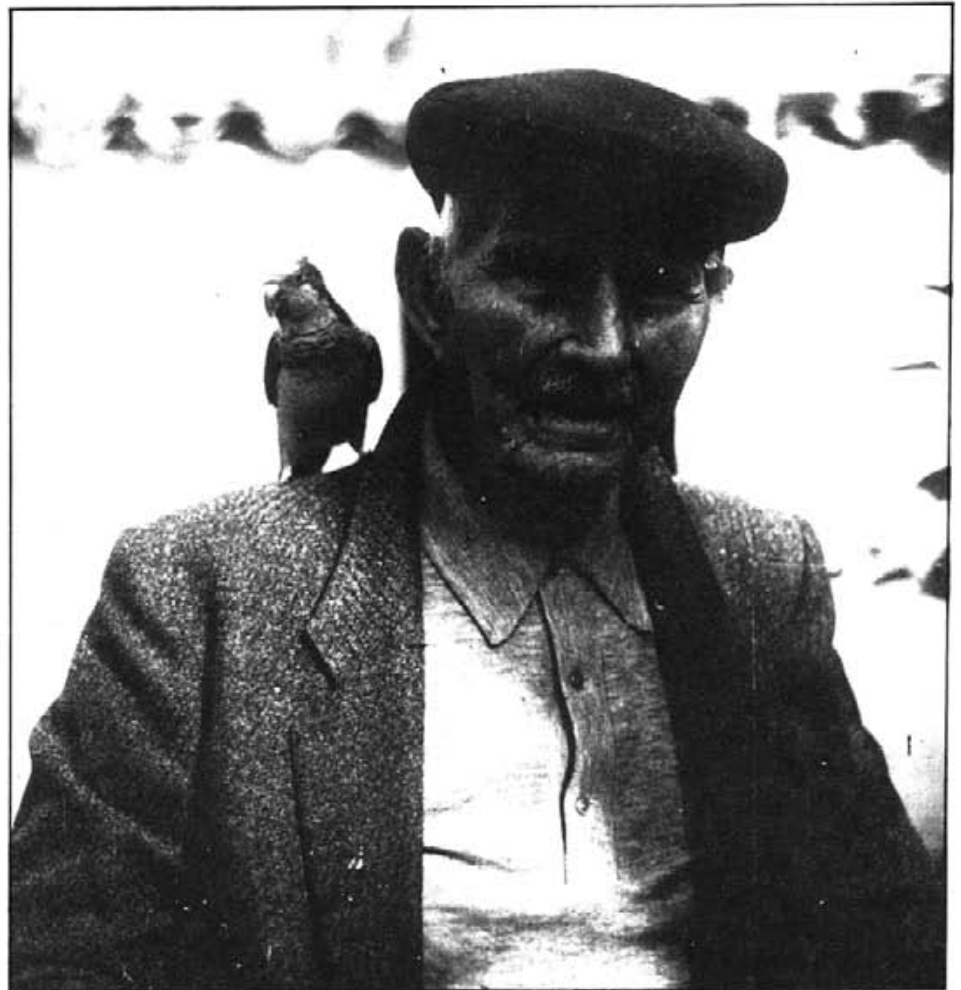
- Ara ja vos ne podeu anar, ja no m'embarcareu, me salvat i no m'embarcareu encara que em mateu.

I així que vàrem avissar en Bono de Felanitx, que era l'amo de sa barca, i es Xorret perquè venguessin a descarregar. Però en Bono mos va

dir que no tiràssim cap sac a terra, perquè hi havia en Jana i un parell d'espions i mos prendria es «gènere» que estava segur a dins sa barca, i que al sen demà el descarregàssim a S'Algar, en es Port de Felanitx. Es patró em va dir que no me podia deixar perquè no se podia presentar a Palma si li faltava un mariner. Així que em vaig tornar embarcar, però quan vaig ser a Palma no vaig voler tornar-hi més amb aquesta barca.

Una altra vegada amb un veler abanderat, també, d'anglés haviem d'anar devora Alacant a descarregar. Quan vàrem esser allà, bé i rem fer senyes, però no vàiem resposta, i es patró va dir que amb so bot anàssim a veure que passava. Vaig partir jo i un altra, i quan vàrem ser a terra, pec bot a damunt una tenassa i vaig anar a guaitar a dins d'una cova que hi havia. Amb això vàrem sentir dos «tirs» i s'altra que estava dins es bot va partir, sense esperar ningú, cap a sa barca. I jo vaig quedar amagat a dins sa cova a baix d'un penyal molt alt. Quan vaig veure que sa barca partia, vaig pensar -Ja l'hem feta, ja estic perdut-. I tota sa nit vaig estar arrufat a dins sa coveta, bé en feia de pensaments, però no en feia cap que me vengués bé.

L'endemà dematí vaig veure un pastor que guardava ovelles, i vaig sortir i li vaig dir:

- Bono, m'haurieu de dir a on som, perquè he vengut a cercar crancs i m'he perdut, ara no veig sa barca i no sé cap a on prendre.

- escolta -va dir aquell home- tot això són mentides, jo ho sé tot, per-

què som es que esperava sa barca però quan vaig sentir «tirs» vaig haver d'anar-me'n.

- Bé, idò ja me direu que hem de fer.

- Què hem de fer! Has de venir

TABACS L'ESTANC D'EN TACONER

CIGARS HAVANS
OBJECTES DE REGAL

BONES
FESTES

BOULEVARD - CALA D'OR

Pintures D'or

Calonge

amb jo.

I així em va manar cap a una possessió a on hi havia més de quaranta homes amagats a dins sa palla. Aquests eren es que havien de descarregar sa barca. Vaig estar tot el dia amb ells i l'endemà dematí l'amo em va acompanyar fins a Alacant i allà un senyor em va donar roba i unes espadnyes amb vetes, i em va pagar el passatge d'un vapor que anava a Alger.

Quan hi vaig arribar tot d'una vaig veure sa barca amarrada, que m'estava esperant perquè sospitaven que a terra hauria trobat ajuda.

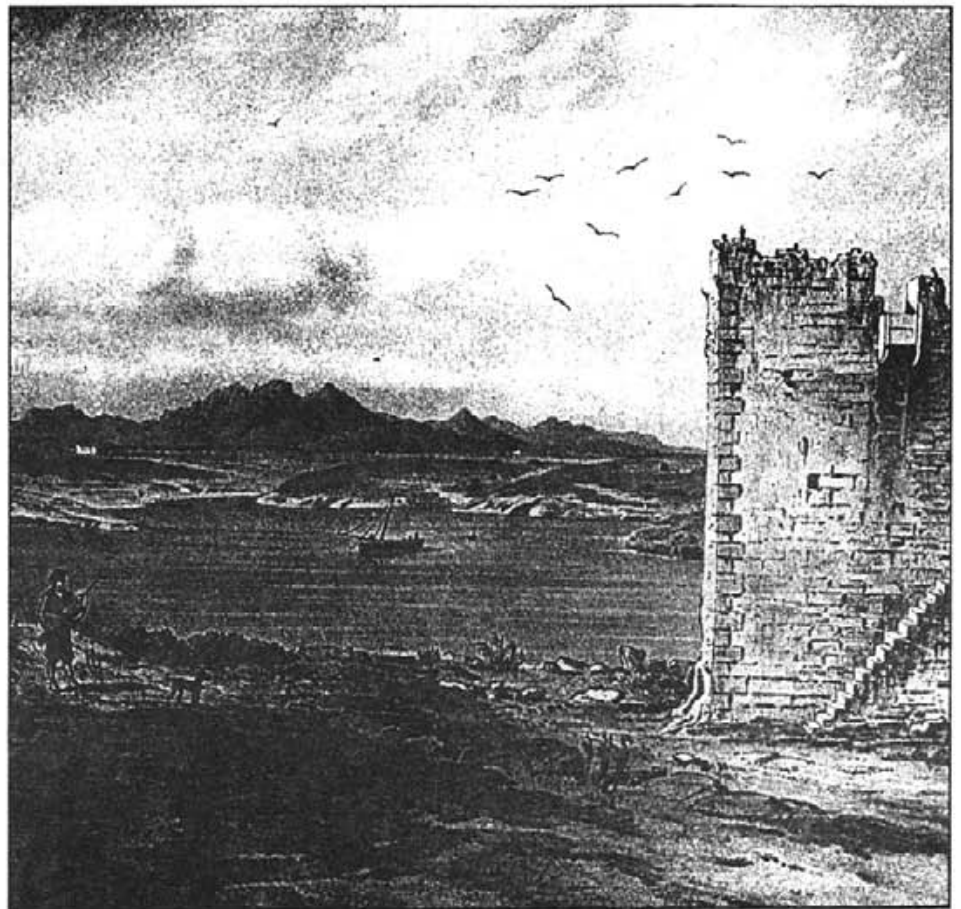
Però aquest pic la vaig correr, perquè jo tenia devuit anys i no sabia ben bé com acabaria es remanat.

ES FA PESCADOR

Ja estava cansat d'anar pel món, tenia una filla i sa dona es va posar ben contenta de que ho deixàs. Jo havia arribat a dur un paper de mil pessetes, i en aquells temps n'hi havia pocs, no era com ara, contàvem en cèntims i amb pessetes. Ara compten lo més poc en papers de mil pessetes, bé va, val més així.

Quan em vaig desembarcar vaig pensar que havia de fer, i vaig dir, provaré de pescar perquè de petit havia pescat i ja en sabia. Vaig armar una barqueta que era d'un Felanitxer que la tenia a dins d'una portassa. Era una barqueta de vint pams, vella i foradada. La vaig arreglar un poquet i vaig armar un parell de xarxes.

Fent de pescador vaig vendre peix molt d'anys. A vegades n'agafava de més i l'havia de vendre o l'havia de regalar. Era mal de vendre perquè havia de correr a peu i Cala D'or de tot d'una no hi era. Prenia per Son Perdut cap a Calonge, S'Horta i Es Carritxó. Així com trobava cases obertes els demanava si volien peix, a moltes cases me deien: -en compraria però no tenc doblers- i moltes vegades l'havia de regalar o dir: -ja el me pagareu- perquè eran cases pobres i jo veia que si els regalava es peix i en menjaven encara que no el poguessin pagar ja era qualque cosa, perquè tanmateix jo l'havia de perdre, l'havia de tirar o l'havia d'enterrar, amb una parau-

Porto Petro tal com ho va veure l'Arxiduc Lluís Salvador el segle passat

la no el podia estojar, perquè no era com ara que tot d'una quan l'agafen el posen a sa gel.

Llavors vaig arribar a comprar una bicicleta per anar a vendre es peix, hi vaig esquinsar moltes senlletes en es manillar, però quan vaig retirar sa bicileta, vaig reparar que es «tubo», allà a on les penjava, s'havia arribat a foradar.

VELLS MARINS

Vells marins, n'he vist un mai. I això que n'hi havia molts.

Aquí en es Caló d'es Llamp, jo tenia ses xarxes calades, i hi anava bogant d'esquena a es capser, i quan hi vaig esser aprop que me vaig girar, vaig veure sortir un vell marí a ran de sa barca, duia un cap roig en sa boca. Jo vaig pegar grapada a es ganxo per pegar-li un toc, però en so renou es vell marí se va enfonyar.

No n'he vist d'altre mai, però adesiara m'esqueixaven ses xarxes. Ara no n'hi ha. No hi ha cap xarxer que digui - avui he tengut es vell marí-. Es forats que fa es vell marí

són coneixedors, perquè amb ses mans agafa sa xarxe i amb sa boca es peix, i fa tres forats, un de gros i dos de més petits, mentres que un dofí fa més mal perquè esqueixa més sa xarxe.

Mon pare ja me contava que es vell marins, ponien en terra o damunt s'arena. Aquí a Sa Barca Trençada, fent de pastor amb ses cabres, un dia en va veure un que estava a terra. Ell va anar corrents per pegar-li una garrotada, però s'animal sa va fer por i s'en va anar cap a la mar, i aviat hi va esser.

Es que jo vaig veure era com un home de gros i es cap era com es d'un ca de bou amb sa boca molt serrada.

Ara no sé que s'han fet es vells marins. Amb tants de ports i barques com hi ha ara, o tantes coses com hi tiren a la mar, perquè a la mar hi tiren molta de brutor, no pot anar bé mai així, ses platges també estan tan plenes de gent, tant aquí com en es continent, que això no sé com pot acabar.

«Els nostres noms dels carrers» de Miquel Barceló i Vidal

Bones tardes i bones festes de Sant Jaume, amics tots.

Quan estava ocupat en quefers de santanyinerisme, el matí del Carme i dels pescadors, a la vorera de mar sens veure la mar, qui t'ha vista i te veu mar meva, es presentà Miquel Barceló i Vidal. Per la seva condició de jutge em va imposar la seva presència... Miquel Barceló venia amb papers i ja se sap... Efectivament Miquel Barceló no trigà en tranquil·litzar-me però, a la vegada, intranquil·litzar-me. Miquel Barceló, amb bones paraules, em demanà de presentar-li **Els nostres noms dels carrers**. 'així de clar'. publicat sota el patrocini de l'Ajuntament.

No som dels que acostumen dir no a ningú i menys a un amic i menys si l'amic és de Santanyí i àdhuc si el treball és Santanyí i Santanyí ho pot ser un poemari, una novel·la, un llibre d'arqueologia, de toponímima, una biografia d'història i història són els noms dels carrers de la vila, ara mateix historiat per Miquel Barceló.

Ja sabia de l'amor de Miquel Barceló a Santanyí perquè d'adolescent en va donar proves a l'enyorat «Santanyí» escrivint **La Plaza Mayor en una tarde de domingo**, datat el 1959 i altres proves patentitzen la seva dèria a les pàgines d'aquell altre paper mostrat i finat tan jove, «Sal i xeixa», a on va escriure sobre festes, tradicions, història, el Rector Llobera, les bandes de música, l'orgue de Jordi Bosch i nostre,... i de bona hora encetà el tema dels carrers, tema assaonat i acaronat i que ara, amorosit, ofereix els fruits madurs perquè a la taula festívola de Sant Jaume els assaboriguem. Simplement, jo vos acompanyaré a la taula parada per Miquel Barceló amb tovalles de fil.

Els nostres noms dels carrers principia amb una Introducció per explicar el que s'entén per poble i afirmar que cada generació, dins cada època, ha fet la tasca de donar formes noves al poble; mai no definitives i sempre en evolució constants... La gent fa el poble i li dona

noms. **Santanyí és fet de pedra, de pedra d'aquí... Però sobre la nostra pedra, a més hi ha noms escrits per a senyalar els carrers i les cases...**

I Miquel Barceló es dol, com tots els historiadors preocupats per Santanyí, de la manca de pergamins i papers a l'arxiu municipal perquè la nit del 2 al 3 d'octubre i tardor de 1868, allò que era la nostra història escrita es convertí en flamarada atjada per mans d'homes i sols en resta de la nit ferotge el testimoni de **L'Agnum stantem**, del frintispici de la sala vella i avui encastellat al saló de juntes. No tenim arxiu, no tenim documents antics on se sedimenti el nostre ésser santanyiner continuació d'aquell altre ésser familiar de les nostres pedres ciclòpies, ara mateix sacrilegament exoliades. De totes maneres no per falta de documentació som un poble més jove, sens història. De les cendres del Santanyí socarrimat i de l'alt fogaró reneix un altre Santanyí el mateix 1868 i és a partir d'aquesta data que Miquel Barceló comença l'escarada.

L'única font d'informació han sigut les actes municipals... diu i principia la petita història de cada carrer, de cada plaça oberts i retolats vers les darreries del segle XIX fins els anys cinquanta contemplant els variats i suggestius esdeveniments de la història nacional, que també és la nostra. No repasaré tots els carrers estudiants sinó alguns com a mostra del que són capaços les generacions dels homes polítics, quan regolfa l'aire del seu triomf. Hi ha carrers víctimes de l'imperialisme dominant a cada època i en cada forma de govern que capgiren els noms que vénen marcats per una persistent inestabilitat.

Esga urdem alguns exemples.

- Carrer den Serena, no oficial, passa a calle del Huerto, 1897, a calle Alfonso XIII, 1906. A partir del 1913, any de la instal·lació de la casolana farinera del poble el nomena carrer de sa Farinera. Amb la II República es dirà Fermín Galán. Amb

el Movimiento Nacional, José Antonio Primo de Rivera i el 1987 i amb molta destresa, hi ha que dir-ho torna a carrer de sa Farinera vella.

- Una altra model. Sa Placeta de s'Escola, l'escola del mestre senyor Sebastià Tomàs i Ferrando, pendent d'un homenatge, en servici fins el 1931, que es trasllada a s'Escola Nova, s'Escola Graduada. L'Escola vella fou esbucada el 1978. Amb la dictadura de Miguel Primo de Rivera la placeta va prendre aquest nom. E. 1931 de la República. Amb la Guerra Civil es rebatiada per General Goded i amb la democràcia, Plaça de la Constitució.

Cada carrer té la seva historieta. Tres sentits té el carrer de Sant Andreu -torn a dir que m'agradaria veure reivindicat el carrer de ses filloses, tan elegantement escrit sobre una façana color de camèlia secadidò a un d'ells li posaren carrer del Rector Danús, el 1927, i no progressà mai.

Curiositats no en manquen. La calle de Julián es digué de cal Reiet a l'any 1888. El carrer major el canviaren per carrer de Sebastian Vila, el 1927 i el 1937 s'acordà que es digués Calle de Sebastián y Miguel Vila Hnos. Tampoc progressà.

La Plaza de la Cruz és la Plaza del pintor Francisco Bernareggi, des del 1928 i ja llavors no ho feren a gust de tots.

El carrer des Centre fou abans carrer de sa Presó i els veïnats protestaren. La costa d'en Verger es concreta per la del Bisbe Verger... i així fins historiar els carrers que han sofert mutació i amb les possibilitats de nous canvis subjectes als gusts i voluntats diguem-ne oficials. Són els carrers amb noms subjectes als papers.

Romanen carrers amb noms posats pel poble. Carrer del Sol, carrer de ses Parres -amb l'evocació de la última parra callejera de Bernareggi- carrer de la Pau, de sa LLuna, de cas Majoral, des Cós de la mar, placeta de sa Porta Murada, placeta de la Canal,... noms -diu Miquel Barce-

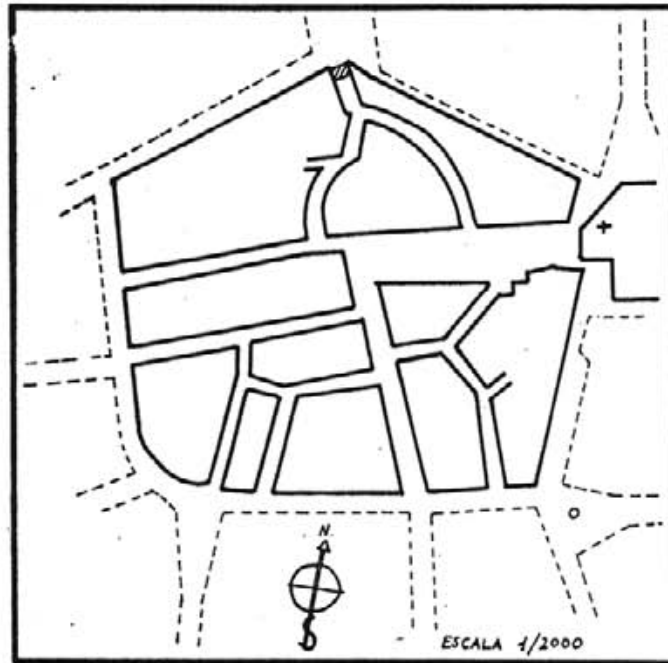
lò- que han resistit el pas del temps i les influències polítiques o circumstancials d'un moment.

Noms que han resistit i haurien de resistir mentre Santanyí conservi la seva condició de poble i si arriba el cas d'haver de donar noms a carrers nous pensem amb els santanyiners de sempre, amb els llocs que serveixen un nom que els ve de l'avior i que està en les mans d'avui no oblidar-los com no s'han d'oblidar els santanyiners il·lustres que no són sols els de la galeria del fills il·lustres de la Sala sinó els de mestres d'obres, mariners, conradors, mestres d'aixa, intel·lectuals,...

Miquel Barceló fineix amb una **Conclusió**, que jo estalon de molt bon grat i no d'ara sinó de fa anys, recalca Miquel Barceló però quan aquest nom ens ve imposat des de la llunyania, amb molt de respecte per aquests personatge, el poble tanmateix no l'assumeix com a cosa seva i sempre és un nom artificial.

Siem fidels a la nostra condició de poble i a la seva llengua i a la seva cultura i a la seva història. Farem poble si feiem Santanyí. A l'hora de la veritat facem u com una espiga de la nostra xeixa, tant d'un any prim com de pluges fecundes, i vos ho dic sense rancunia ni odi sinó amb parules planeres i netes de qui estima amb un desesperat dolor aquest Santanyí, el nostre, dissortat i encantador, abandó dels deus i plaer de la natura.

Miquel Pons
Festes de Sant Jaume
Juliol del 1990

ELS NOSTRES NOMS DELS CARRERS

SANTANYÍ

Conselleria d'Obres Públiques i Ordenació
del Territori - Direcció General del
Medi Ambient

(*) Aquestes paraules foren pronunciatdes per Miquel Pons amb motiu de presentar «Els nostres noms dels carrers» de Miquel Barceló i Vidal, el 21 de Juliol de 1990, a la casa de Cultura, de Santanyí.

Vallbona de les Monges. Lleida

Situat a la part més oriental de la província de Lleida i en un dels confins de la Baixa Segarra, arxidiòcesi de Tarragona, es troba el municipi de Vallbona de les Monges.

Aquest municipi, reb el nom del monestir de Santa Maria de Vallbona, adscrit a la branca femenina de l'observança comuna de l'orde del Císter.

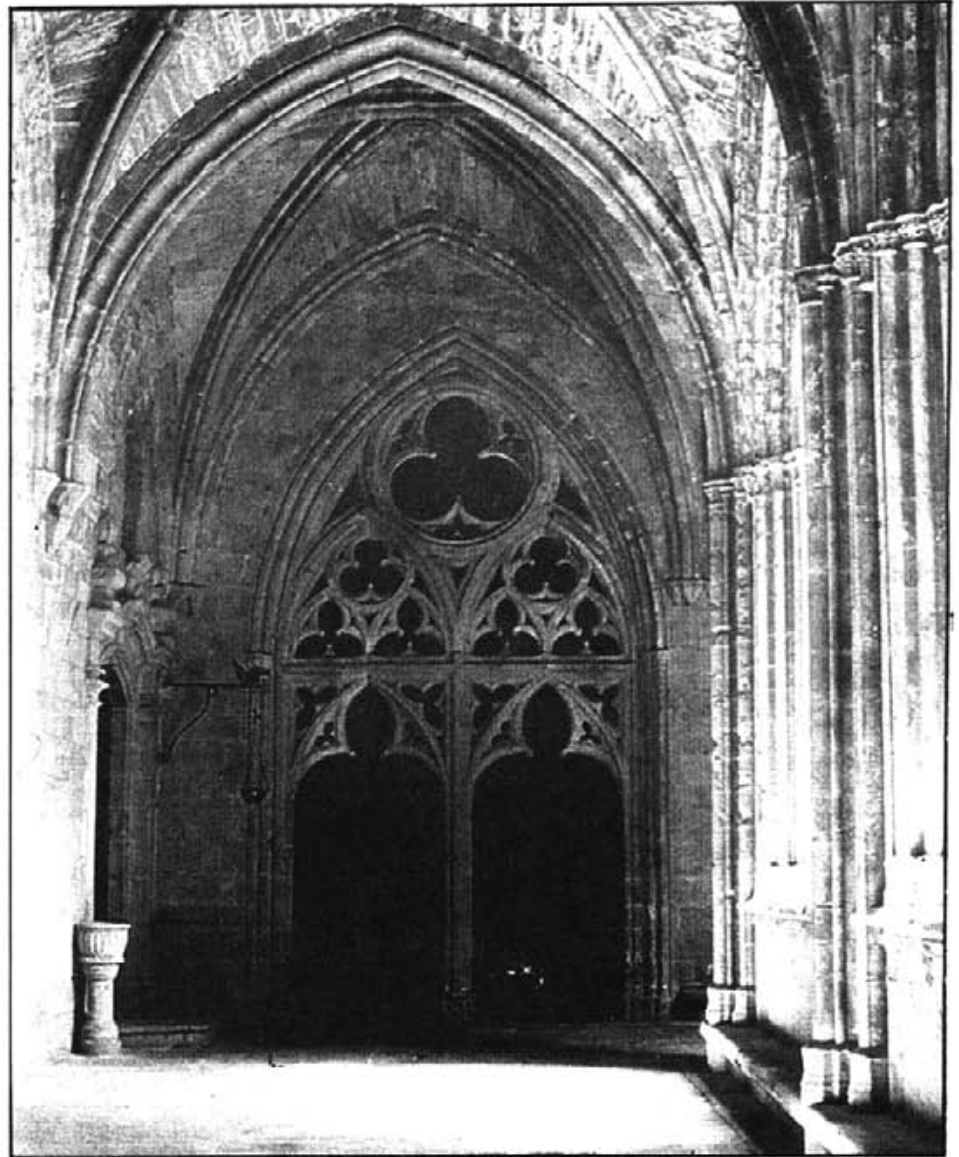
Com ho indica el nom «vall bona», el vell cenobi s'aixeca en la més fèrtil de les valls, totalment dedicada al bosc i al conreu, que deriven de la serra del Tallat, fita natural i divisió entre les conques hidrogràfiques del riu Sebre i Francolí i entre les províncies de Lleida i Tarragona.

Dient que el monestir cistercenc de Vallbona és el centre neuràlgic i vital del petit nucli urbà, no es diu sinó una part de la veritat. El poble de Vallbona de les Monges ho deu tot al monestir: l'origen com a tal, el nom, la fama, la qualitat de municipi i parròquia, les terres bones, el cabal d'aigua potable i, un fet ben curiós, fins la titular de l'església, posada sota l'advocació de Santa Maria Assumpta, la qual és alhora patrona de l'orde cistercenc, del cenobi i del poble.

El monestir va ésser fundat per Ramon de Vallbona, conegut també per «Sant Ramon de Vallbona», que vingué a aquests paratges solitaris a dur vida de penitent.

Fundat al segle XII (vers el 1153), va ser dels primers monestirs femenins de la Confederació catalanoaragonesa i un dels primers, també a seguir aquella genuïna expressió de l'ideal monàstic que, diferentment de Cluny, es manifestava per l'amor al silenci, a la pobresa i a l'austeritat artística.

Devers el segle XIV, l'abadia aconseguí el màxim d'esplendor, quan el rei Pere III el Cerimoniós atorgà a l'abadessa la baronia de Vallbona, que comprenia la jurisdicció civil i criminal de tretze pobles veïns. Aquesta, nomenava els batles, els quals li juraven homenatge. Aquests privilegis feudals, duraren fins a mitjan segle XIX. També os-

tentava jurisdicció eclesiàstica, doncs nomenava els rectors i vicaris de la seva baronia.

El poble en sí, neix a partir de 1573, quan alguns pagesos que cuidaven la terra de l'abadia, anaren comprant terrenys, i establint-s'hi, tal com ho recomenà el Concili de Trento, que mana que els convents de monges no estiguïen en llocs solitaris.

Cal esmentar, que el rei En Jaume I, el Conqueridor (recordem que fou el qui conquerir Mallorca), estigué vinculat íntimament al monestir, tant que la seva segona esposa, la gran reina Violant d'Hongria, i llur filla, Sança, el van triar com a lloc de sepultura.

Referent a l'aspecte artístic i arquitectònic, el monestir és d'una bellesa extraordinària. D'estil romànic, en transició al gòtic. Val la pena visitar-lo.

Diré, també, que, presumiblement, els Vallbones mallorquins són oriünds d'aquelles precioses terres.

A un que li agradi un poc la història i l'arquitectura, el convit a fer la famosa «Ruta del Císter», que compren els monestirs catalans de Poblet, Santes Creus, i Vallbona de les Monges. Quedarà entusiasmat! I a més, si és Vallbona de llinatge, podrà indagar sobre els orígens de la nostra família.

Josep Adrover i Vallbona

Rondalles del terme

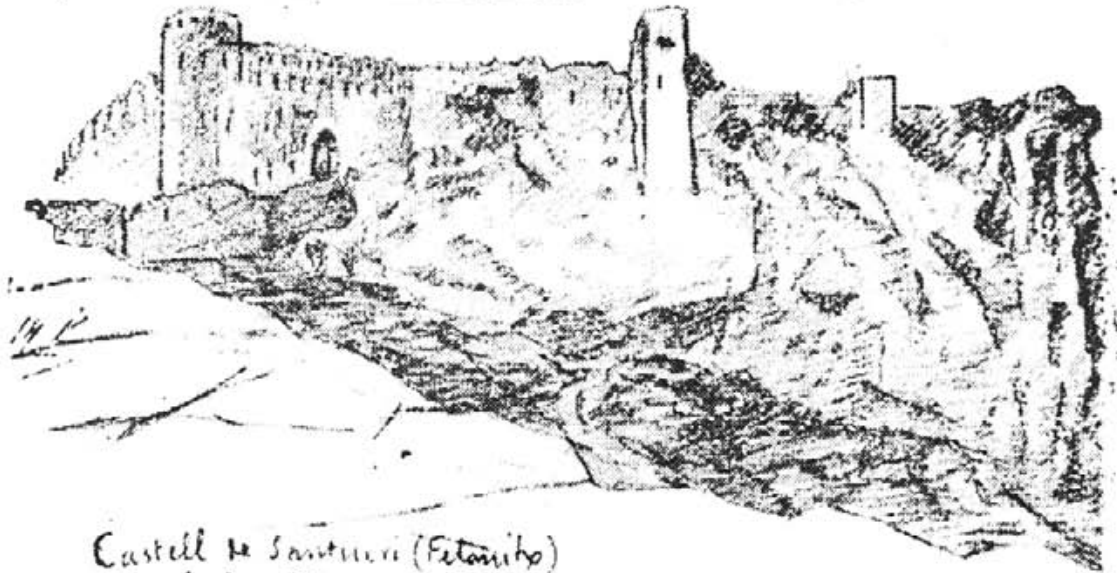
Aquesta rondalla és l'única que Mossèn Alcover va recullir al terme de Santanyí, i diu que li va contar un calongí. És la llegenda popular dels fets que tingueren lloc al castell de Santueri, un dels darrers focus de resistència àrab a Mallorca, durant la segona estada del rei en Jaume I a l'illa.

Record que quan era petit el padrí Jaume la me contava, i no fa gaire la me va contar un alaroner, mestre

Antoni Crespí, a la vila de Prada del Conflent, a Catalunya Nord, referint-se al Castell d'Alaró.

Juntament amb la rondalla, la qual le hem tret del darrer tom de les rondalles d'en Jordi des Racó, reproduïm un dibuix que el mateix Alcover va fer del castell de Santueri l'estiu de 1879.

Jaume Vallbona

Castell de Santueri (Felanitx)
Estiu de 1879
Antoni de Alcover

PRESA D'ES CASTELL DE SANTUERI¹

Ja sabeu a on és aquell castell.

Anant de Felanitx cap an es port, primer trobau es puig de Sant Salvador i llavò es castell, un puig coronat d'un grandió penyal que es moros el feren castell, i en via ninguna els ho porien prendre, en no esser per fam, després de sa venguda del rei En Jaume.

Es cristians els hi tenien ben mal a pler allà dalt, i no tengueren altre remi que fer-los una engallada per treure-los-se d'aquell puig.

Varen compondre de fer un gran ball dalt s'era de la Badalona, que cau baix d'es castell a sa banda de la vila, confiant que es moros s'hi embadalirien mirant ballar, perque n'eren molt afectats, i així els envestirien per s'altra banda, pegant-los de cop descuit.

Així ho feren, i ja ho crec que tots es moros de cop ja else tengueren badocant a sa barbacana d'es castell, cuidant-se a treure ets uis d'embadalits amb sos bots i revolts de ses balladores felanitxeres, que llavò ja en volien amb qui alenava per ballar fi i garrit.

Tot etcisats i bruijats amb so ball, ses darrereres

¹ M'ho contaren mon pare, un homo de Calonge i un parell de felanitxers. Ho conten molt a Felanitx i Manacor.

que tenien es moros de que es cristians los haguessen d'envestir! figurant-se que tots eren a veure ballar.

Es comptes foren ben errats, perque es cristians, com veren sa seva bona, envestiren es castell per s'altra banda, i per amunt com estels!

Com es moros se'n temeren, es cristians ja else foren damunt, i no else quedà altra defensa que tirar-se da dalt a baix des penyal.

Es primer que s'hi amollà va esser enfonyant es cap dins una aufàbia, cregut de que així no es faria mal.

Com se suposa, ell i s'aufàbia i s'aufàbia i ell se feren mil benes com pegaren abaix.

Ets altres d'allà dalt cridaren:

—Que no t'has fet mal?

—No gens — va dir un porqueret que justament era per allà darrera sa guarda, i ho sentí i se va creure que le hi demanaven a ell.

Es moros, creguts de que era aquell de s'aufàbia, en cercaren una de ben gran cada un, hi enfonyen es cap, i s'hi amollen dalt a baix d'es penyal ben rabents.

I què havia de succeir més que una trencadissa espantosa d'aufàbies, i una esclafadissa feresta de moros, que no en romangué cap per contar-ho.

Si hi anau per allà, encara veureu una estesa de tests i qualque os entre i entre.

Declaració Universal dels Drets Col·lectius Dels Pobles

A finals de maig es reuniren a Barcelona representants de diferents nacions sense estat d'Europa a l'Assemblea General de la «Conferència de les nacions sense Estat d'Europa» (CONSEO) de la qual en va sortir aquesta proposta de reconeixement dels Drets Col·lectius Dels Pobles, proposta que es fa a tota la humanitat i Organismes Internacionals.

Publicam íntegrament aquesta «Declaració Universal Dels Drets Dels Col·lectius Dels Pobles» el reconeixement i respecte dels quals és una utopia, però que en la mesura que deixi d'ésser utopia molts dels mals d'aquest món deixarien d'existir.

col·lectius, especialment el dret de cada poble a autodeterminar-se i els drets que li són connexos, polítics, socials, econòmics i cívics, han estat reconeguts per diversos "Pactes Internacionals" de l'ONU;

Constatant que altres drets col·lectius no han estat encara reconeguts o suficientment desenvolupats i que perduren sobre el nostre planeta conflictes i enfrontaments derivats de la negació o de la limitació de l'exercici dels drets col·lectius de tots els pobles;

Constatant que aquestes situacions tenen efectes jurídics i polítics en l'organització de la societat humana que institucionalitzen, en el dret internacional, desigualtats i discriminacions entre els pobles;

Constatant que les relacions internacionals actualment es troben monopolitzades pels Estats constituïts, els quals s'han atorgat, en conseqüència, el poder de determinar el nivell de sobirania de cada poble, tot i que els pobles siguin els únics subjectes i font de drets i els únics detentors de la respectiva sobirania;

Considerant que per assegurar i mantenir el seu domini sobre àrees geogràfiques determinades i conservar el monopoli de decisió en les relacions internacionals, els Estats han imposat models institucionals en què es confonen la ciutadania i la pertinença a un poble, permetent-los, amb això, ara de negar l'existència de pobles, ara de sotmetre'ls, amb diversos estatuts jurídics (autonomia, regionalització i altres), a limitacions de sobirania o a situacions de dependència;

Constatant que s'han fet esforços per rebutjar aquesta usurpació, particularment sintetitzats en la "Declaració dels Drets dels Pobles" publicada a Alger el 4 de juliol de 1976, inspiradora de moviments a favor dels drets col·lectius;

Constatant, tanmateix, que fins i tot aquesta "Declaració" admet restriccions

als drets col·lectius dels pobles en condicionar-los a la supremacia dels Estats constituïts, especialment a través de la noció de minoria;

Considerant que per arribar a una nova etapa en la construcció de l'entesa entre els pobles i per contribuir, d'aquesta manera, a la Pau universal, és indispensable definir, d'una forma intrínseca i completa, els drets col·lectius dels pobles i com exercir-los, independentment de les seves situacions actuals polítiques i jurídiques;

L'Assemblea General de la "Conferència de les Nacions sense Estat d'Europa" (CONSEO) proposa a tota la Humanitat i als Organismes Internacionals competents que adoptin i posin en pràctica la següent "Declaració Universal dels Drets Col·lectius dels Pobles":

Preliminars

L'absència d'una definició unànime admesa del concepte "poble" evidencia que no es tracta d'una noció estàtica sinó dinàmica. La història mostra que certes comunitats humanes reconegudes com a pobles, han aparegut i desaparegut, o han ressorgit després en l'escena internacional amb altres característiques. Tanmateix, les evolucions o regressions de les comunitats humanes o dels pobles no poden, de cap manera, fundar la negació o la limitació del respecte degut als seus drets col·lectius. Pertany a les mateixes comunitats humanes erigir-se, en el curs de la història, en pobles i, per tant, d'esdevenir subjectes dels drets col·lectius.

La present Declaració té l'objectiu de definir els drets col·lectius dels pobles i de precisar, així, el concepte de poble.

Títol I. Dels pobles i nacions

Art.1.- Qualsevol col·lectivitat humana que tingui una referència comuna a una cultura i a una pròpia tradició històrica, desenvolupades en un territori geo-

Preàmbul

Considerant els progressos aconseguits, en particular des de fa dos-cents anys, a partir de la "Declaració dels Drets de l'Home i del Ciutadà", en la presa de consciència sobre la igualtat de totes les persones humanes;

Considerant que una de les grans aportacions a la comprensió d'aquesta igualtat ha estat el reconeixement de la diferència dels éssers humans per raó de la llengua, cultura, pertinença a un poble concret..., com ho va afirmar la "Declaració Universal dels Drets de l'Home" proclamada per l'ONU el 1948;

Considerant que els drets individuals a la igualtat i a la diferència només poden descloure's dintre del poble en relació al qual cadascú s'identifica;

Considerant que cada poble és fonamentalment el detentor dels seus propis drets col·lectius i inalienables a la igualtat i a la diferència;

Considerant que alguns drets

Els participants en la CONSEU escoltant la lectura de la Declaració.

gràficament determinat o en altres àmbits, constitueix un poble.

Art.2.- Qualsevol poble té el dret d'identificar-se com a tal. Cap més instància no el pot substituir per a definir-lo.

Art.3.- Qualsevol poble té el dret d'afirmar-se com a nació. L'existència d'una nació es manifesta per la voluntat compartida dels seus membres a autoorganitzar-se políticament.

Art.4.- Qualsevol poble gaudeix, d'una manera imprescriptible i inalienable, dels drets col·lectius i de les prerrogatives enunciades en la present Declaració.

Títol II. Dels drets nacionals dels pobles

Art.5.- Qualsevol poble té el dret d'existir lliurement sigui quina sigui la seva dimensió demogràfica.

Art.6.- Qualsevol poble té el dret d'autodeterminar-se d'una manera independent i sobirana.

Art.7.- Qualsevol poble té el dret d'autogovernar-se, en conformitat amb les opcions democràtiques dels seus membres.

Art.8.1.- Qualsevol poble té el dret al lliure exercici de la seva sobirania en la integritat del seu territori.

2.- Qualsevol poble que hagi estat expulsat del seu territori té el dret de retornar-hi i d'exercir-hi la seva sobirania, tot respectant els drets d'altres pobles que, eventualment, es trobin presents en aquest territori.

3.- Qualsevol poble itinerant que ha desenvolupat històricament la seva consciència nacional d'acord amb aquesta forma d'existència, té el dret a la garantia de la seva lliure circulació.

Art.9.- Qualsevol poble té el dret a expressar i a desenvolupar la seva cultura, la seva llengua i les seves normes d'organització i, per a fer-ho, a dotar-se de les pròpies estructures polítiques, educatives, de comunicació i d'administració pública, en el marc de la seva sobirania.

Art.10.- Qualsevol poble té el dret a disposar dels recursos naturals del propi territori i, si es dona el cas, de les aigües territorials que s'hi inclouen, i de valorar-los per al desenvolupament, progrés i benestar dels seus membres, tot respectant les disposicions dels articles 17 i 18 de la present Declaració.

Títol III. Dels drets internacionals dels pobles

Art.11.- Tots els pobles són iguals en dret.

Art.12.- Qualsevol poble té el dret a ser plenament reconegut com a tal en el concert de les nacions i a participar, en igualtat de veu i de vot, en les treballs i decisions de tots els organismes internacionals representatius.

Art.13.- Qualsevol poble té el dret a establir lliurement amb cada un dels altres pobles les relacions que convinguin a ambdues parts i en la forma que, conjuntament, hagin determinat.

Art.14.- Qualsevol poble té el dret a

unir-se a altres pobles, amb formes confederatives o semblants, tot mantenint el dret de trencar lliurement i unilateralment els acords.

Art.15.- Qualsevol poble té el dret a beneficiar-se equitativament dels recursos naturals del nostre planeta i de l'univers, dels avenços tecnològics, del progrés científic i de l'equilibri ecològic, que constitueixen el patrimoni comú de la humanitat.

Art.16.- Qualsevol poble té el dret a la solidaritat, que comporta la mútua cooperació entre els pobles, l'aplicació dels principis d'equitat i de reciprocitat, els intercanvis de riqueses naturals, dels avenços tecnològics i dels progressos econòmics i socials.

Art.17.- Qualsevol poble té el dret d'impedir la utilització de les riqueses naturals i dels avenços tecnològics per a finalitats o en condicions que posen en perill la salut i la seguretat d'altres pobles o que comprometen l'equilibri ecològic del medi ambient.

Art.18.- Qualsevol poble té el dret a la legítima recuperació dels seus propis béns així com a una reparació adequada, si és espoliat completament o parcialment de les seves riqueses naturals o afectat en la seva sobirania o en l'equilibri del seu medi ambient.

Art.19.- Qualsevol poble té el dret de recurs directe davant les jurisdiccions internacionals en les quals els responsables han de ser elegits democràticament per tots els pobles i els àrbitres escollits i acordats per les parts en litigi.

Títol IV. Dels drets dels membres dels pobles

Art.20.- Qualsevol persona que visqui o no al si del seu propi poble té el dret a exercir plenament els drets individuals reconeguts per les diverses Declaracions, Convencions i Pactes Internacionals, en la perspectiva dels drets col·lectius enumerats.

Títol V. Disposicions transitòries

Art.21.- Qualsevol poble desposseït dels seus drets col·lectius per poders o estructures imposats amb la força de les armes o per altres constriccions, té el dret a recuperar-los a través de les formes que cregui més adients: sigui, quan esdevingui possible, amb tots els mitjans institucionals, sigui amb la resistència passiva, no-violenta o armada.

Art.22.- Qualsevol poble, fins i tot reconegut, en la mesura que estigui sotmès a situacions de tutela o que comportin formes de discriminació, de colonització, en les seves múltiples expressions, o d'altres limitacions de la seva sobirania, té dret a posar en pràctica els mateixos mitjans i recursos mencionats en l'article 21, per tal d'obtenir la seva

independència i el ple exercici dels drets que pertanyen a cada poble.

Títol VI. Clàusules finals

Art.23.- L'aplicació de la present Declaració implica la desaparició de totes les situacions negatives o limitatives dels drets col·lectius dels pobles i la caducitat de totes les disposicions jurídiques estatals o internacionals que els agredeixin.

Art.24.- Els signataris d'aquesta Declaració es comprometen a actuar per tal que siguin reconeguts tots els pobles i els seus drets col·lectius, per part dels organismes internacionals competents, i a fi que cada poble hi aconsegueixi la pròpia representació. Aquests organismes tindran, aleshores, la missió d'assegurar el respecte dels drets col·lectius dels pobles definits ací i d'intervenir per a resoldre les violacions que puguin colpir-los.

Barcelona,
27 de maig de 1990

BOTIGA

CA'N POLLA

tel. 657045
Calonge

VIDEO CLUB S'HORTA

C/. Mossèn Martí Sureda, 9

- Lloguer cintes vídeo, sempre amb les darreres novetats
- Equips de so
- TV i Vídeos
- Contestadors automàtics
- Radiocassetes de cotxe i equalitzadors
- Montatge i instal·lació

SEMPRE AL SEU SERVEI

BAR NOU

BONES FESTES

Telèfon 65 78 20
C/. Rdo. Antonio Vadell, 2

CALONGE

Sant Pau!

(planes a cura d'En Miquel Vallbona)

Cura't tu mateix (VI)

Consells pràctics que ens ajudaràn als règins explicats als nombres anteriors

LA BEGUDA. Els àpats descrits contenen aigua suficient en ells mateixos per a satisfer les nostres necessitats. Beure aigua a les menjades hauria de fer-se solament en casos excepcionals com per exemple després del consum de cereals, sempre amb moderació i amb petits golps per evitar diluir excessivament els sucus digestius, cosa que dificultaria la digestió. Com a regla general, si es desitja beure, s'hauria de beure aigua, després d'un gran esforç físic o quan fa molta calor, preferentment fora de les menjades, una estona abans de menjar o passades un parell d'hores. Els sucus de fruites no són begudes, són un aliment, i s'haurien de prendre per a substituir una menjada i no per acompanyar-la.

CUINAR CEREALS. Va molt bé cuinar-los amb aigua (sense sal ni oli) i després secar-los al forn per afavorir la insalivació (la primera part de la digestió dels midons es fa gràcies a la saliva).

Arròs o grans semblants. Prendre de 50 a 60 grams per persona i posar-ho en remull amb tres vegades el sur volum d'aigua per l'arròs; abans cal rentar el gra. Posar-lo a bullir i que bulli de 5 a 8 minuts, després baixar el foc durant la resta del temps de cocció que serà de 20 a 30 minuts. Està a punt per a ser consu-

mit quan s'ha adsorbida l'aigua. Afegir o llevar aigua si és necessari.

Mill. Posar en remull de 60 a 80 grams per persona en el doble de volum d'aigua: després de bullir, posar-lo a poc foc durant 30 minuts. Li podem afegir qualche verdura 15 minuts abans del final, com a la resta de cereals.

Sémola de blat. 80 grams per persona. Es fa bullir en una quantitat d'aigua doble al volum de la sémola. Es tira la sémola a l'aigua bullenta, es tapa l'olla i s'apaga el foc deixant-la així durant deu minuts.

Pastes. De 80 a 100 grams de pasta per persona en una quantitat d'aigua considerable durant 15 a 20 minuts. S'escola l'aigua. Es pot adobar amb mantega i millor amb formatge que amb tomàtiga.

El pa. Una racció de 80 a 100 grams per persona. El pa lleugerament torrat afavoreix la salivació i és més fàcil de digerir.

LES PATATES. Entre 250 i 400 grams per persona (4 o 5 patates mitjanes). Netejar-les bé i mirar que no tinguin parts verdes ni ulls. Si són molt grosses va bé tallar-les longitudinalment. Cuites al forn són millors. Va bé posar un recipient amb aigua dins el forn perquè no es sequin massa. Tarden prop de 40 minuts a ser cuites. Per a menjar-les s'hi pot afegir un poc de mantega o

formatge fresc. Les patates també es poden preparar al vapor o cuites amb poca aigua, afegint més envant alguna verdura si es vol.

LES CASTANYES. 80 a 120 grams per persona. Foradar cada castanya per un costat per evitar que esclatin al torrar-les. Estan cuites quan la pell es separa fàcilment.

LES LLEGUMS. (Llenties, mongetes, pèsols,...) Va bé menjar-les amb patates, meitat llegums, meitat patates. S'han de posar en remull abans d'èsser cuinades. Solament les han de consumir persones amb una forta capacitat digestiva.

VERDURES SEMI-CUITES. Si no estan massa temps al foc no perdran gaire les seves propietats. Es recomana cuinar-les al vapor amb la mateixa aigua que elles contenen. El temps de semi-cocció varia segons la verdura i llur tamany. Que cada un faci la prova amb una forqueta; les verdures han d'èsser consistentes, ha de costar escalfar-les amb la forqueta i han de conservar la seva olor.

Vet aquí alguns temps de cocció:
-Verdures poc midonades:

- 5 minuts: col, espinacs, endívies, lletuga, pebre, xampinyó...

- 10 minuts: espàrrecs, albergínies, carabassó, porro...

- Verdures mig midonades:

- de 10 a 15 minuts: pastanaca, col

de brussel·les,...

- de 15 a 20 minuts: beterrada, nap, carxofa,...

Les verdures es poden preparar en dos recipients diferents, un per a les verdures de ràpida cocció i un altre per les verdures de cocció més lenta.

LA LLET QUALLADA. Recullir la llet teba després de munyida. No ha d'ésser posada al frigorífic: la llet mantinguda a una certa temperatura si no es bullida tendeix a quallar gràcies a uns bacteris que té la llet al natural. Col·locar la llet dins petits recipients i posar-los al lloc més calent de la casa: prop de la cuina, al forn, dins d'una caixa tapada amb una manta. Si la llet ha estat recollida ja freda cal escalfar-la sense que arribi a bullir. Deixar-la unes 20 hores i llevar la crema que queda a la superfície, la qual es pot guardar per a fer mantega o prendre-la a l'àpat del migdia. Tornar a col·locar-la en un lloc calent i al cap de 12 hores estarà a punt d'ésser consumida. Li tornam llevar la crema i la guardam al frigorífic. A l'estiu basta la temperatura de l'ambient perquè qualli

FORMATGE FRESC. A l'escolar la llet quallada sobre una garsa ens queda «formatge fresc» sòlid. Abans de la seva utilització pot ser batut amb un poc d'aigua o un poc de nata fresca i tendrem «formatge diluït».

IOGURT. Escalfar la llet gairebé fins a l'ebullició; retirar-la del foc quan es vegi la primera bombolla i deixar-la refredar fins els 53 o 56 o. A aquesta temperatura li afegim un iogurt, es barreja bé i es col·loca en petits recipients col·locant-los en un lloc càlid o bé dins una caixa tancada (es tracta de mantenir la calor). Quatre o cinc hores després està llest; es destapen i es col·loquen al frigorífic: el iogurt fet a casa és generalment més dolç que els comercials, però és més àcid que la llet quallada o que el formatge fresc. per a persones debilitades, és millor el formatge fresc o llet quallada que el iogurt. L'escolament del iogurt ens donarà l'anomenat «Petit Suisse».

FORMATGES NO FERMENTATS. Són aquells que es fabriquen per un altre mètode diferent al de quallar la llet i deixar-la secar. Són els formatges tipus gruyere em-

mental, en porcions,.... Es millor no consumir formatges fermentats i en tot cas fer-ho moderadament.

ELS OUS. Cal consumir-los dos dies després d'ésser posts. Butllir-los menys de 5 minuts. Es preferible no consumir més que el vermell ja que la clara és molt acidificant.

LES NOUS. (Nous, ametles, avellanes, pinyons, coco,...) Consumir-les en petites quantitats i solament si es té una bona capacitat digestiva. Posar-les en remull en aigua una o dues hores abans d'ésser consumides. Ni torrades ni salades: se'ls lleva la pell després d'estar en remull. No consumir-ne massa, 20 nous, 25 ametles, 50 avellanes,...

PLATANS AL FORN AMB MER-

MELADA D'ALBERCOC. Pot ser un plat molt saborós per un sopar de fruita. Es col·locar un plàtan pelat amb unes cullerades de mermelada amb paper de plata tancat com un sobre. Posar-ho 10 minuts al forn.

ELS SUCS. La forma natural és mastegar bé la fruita o la verdura, extreure el suc a la mateixa boca i escupir la cel·lulosa. Quan es prenen sucx extrets amb la liquidadora hi ha el perill de prendre'l massa ràpidament. Els sucx d'arrels, tipus pastanaga, basta amb mig tassó (dos o tres dits) i diluït amb aigua. El suc de fruita cal ésser pres lentament, amb petits glops ben ensalivats.

CONVOCAREN INICIALMENT LA CAMPANYA:
EL GOVERN BALEAR
EL CONSELL INSULAR DE MALLORCA
EL CONSELL INSULAR DE MENORCA
EL CONSELL INSULAR D'EIVISSA I FORMENTERA
L'AJUNTAMENT DE PALMA

S'HI HAN ADHERIT (en data 15 de juny de 1990):

LA UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

ELS AJUNTAMENTS

Ajuntament d'Alaior
Ajuntament d'Alaró
Ajuntament d'Algaida
Ajuntament d'Andratx
Ajuntament d'Aranyó
Ajuntament d'Artà
Ajuntament de Bussalim
Ajuntament de Bunyola
Ajuntament de Calvià
Ajuntament de Campaner

Ajuntament de Campos
Ajuntament de Casellí
Ajuntament de Ciutadella
Ajuntament de Contro
Ajuntament d'Eivissa
Ajuntament d'Esporcs
Ajuntament de Felanitx
Ajuntament de Ferreries
Ajuntament de Formentera
Ajuntament de Fornalutx

Ajuntament d'Inca
Ajuntament de Llorenç de Viator
Ajuntament de Llorenç de Viator
Ajuntament de Llorenç de Viator
Ajuntament de Llorenç de Viator
Ajuntament de Llorenç de Viator
Ajuntament de Llorenç de Viator
Ajuntament de Llorenç de Viator
Ajuntament de Llorenç de Viator

Ajuntament de Sa Pobla
Ajuntament de Portoferra
Ajuntament de Puigpunyent
Ajuntament de Sant Antoni Abat
Ajuntament de Sant Joan
Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar
Ajuntament de Santa Maria del Camí
Ajuntament de Santanyà
Ajuntament de Son Servera
Ajuntament de Soller

ELS PARTITS POLITICS
Partit Popular (PP)
Partit Socialista Obrer Espanyol (PSOE)
Partit Socialista de Mallorca (PSM)
Unió Mallorquina (UM)
Centre Democràtic i Social (CDS)
Entesa de l'Esquerra de Menorca (EEM)
Grup Parlamentari Míst
Esquerra Unida
Unió Balear

ELS COL·LEGIS PROFESSIONALS
Col·legi Oficial d'Administradors de Finques
Col·legi Oficial d'Advocats de Balears
Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filologia i Lletres i en Ciències de Balears
Col·legi Oficial d'Enginyers de Camins, Canals i Ports
Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Balears
Col·legi Oficial de Farmacèutics de Balears
Col·legi Oficial de Psicòlegs de Balears
Il·lustre Col·legi Notarial de Balears

ELS SINDICATS
Confederació Sindical de Comissions
Obreres de les Illes Balears (CCOO)

ELS CENTRES D'ENSENYAMENT:

Departament de Filologia Catalana i Lingüística General UIB
Institut de Basílida Santa Maria d'Eivissa EIVISSA
Institut de Basílida Beneguer d'Arta ENCA
Institut de Basílida Maria Antònia Sabà LLUCMAJOR
Institut de Basílida Joan Ramis i Ramis MAJO
Institut de Basílida Antònia Maura PALMA
Institut de Basílida Guillem Sagrera PALMA
Institut de Basílida Joan Alcover PALMA
Institut de Basílida nòm. 8 Camp Redó PALMA
Institut de Basílida Guillem Cifre de Colònia POLLENCIA
Institut de Basílida Can Fiu Blanc SA POBLA
Institut de Basílida Quatre de Portmany
SANT ANTONI DE PORTMANY (EIVISSA)
Institut de Basílida Guillem Calom Cabanellas SOLLER
Institut de Formació Professional San Joan Bosco CRITADELLA
Institut de Formació Professional Isidor Macabich EIVISSA
Institut de Formació Professional Llorenç M. Duran ENCA
Institut de Formació Professional Francesc de B. Moll PALMA
Col·legi d'EBG Sant Salvador ARTA
Col·legi La Immaculada PALMA
Col·legi Pedro Pineda PALMA
Col·legi Guillem Mesquida Sa Indolera PALMA
Col·legi Públic Comarcal Camps ALAIOR
Col·legi Públic Sare Ramon ALARÓ
Col·legi Públic Es Vinyes ANDRATX
Col·legi Públic BUIGER
Col·legi Públic CAMPANET

Col·legi Públic Mare de Déu del Toro CRITADELLA
Col·legi Públic Joan Beneyat CRITADELLA
Col·legi Públic Es Porro DEIA
Col·legi Públic Comarcal SANT RAFAEL (EIVISSA)
Col·legi Públic Ntra. Sra. de Jesús EIVISSA
Col·legi Públic Puig d'en Valls EIVISSA
Col·legi Públic Es Vinyes EIVISSA
Col·legi Públic Sa Torre MANACOR
Col·legi Públic Virge de Gràcia VADÓ
Col·legi Públic Joan Mas i Verd MONTURÍ
Col·legi Públic Gustat de Múgica PALMA
Col·legi Públic Gabriel Alzamora López PALMA
Col·legi Públic Sant Jordi PALMA
Col·legi Públic Santa Maria PALMA
Col·legi Públic San Fermí PALMA
Col·legi Públic Comarcal Llorenç POLLENCIA
Col·legi Públic Joan Mas POLLENCIA
Col·legi Públic SANT JOAN
Col·legi Públic SANT LLORENÇ DES CARDASSAR
Col·legi Públic SANTANYÀ
Col·legi Públic Santa Ponça-Galatzó SANTA PONÇA
Col·legi Públic Comarcal Es Puzos SEIYA
Col·legi Públic Comarcal Jaume Fornaris SON SERVERA
Col·legi Públic Nicolau Calafat VALLEDMOSSA
Col·legi Públic VELAFRANCA DE BORNANV
Escola Mata de Junc
Centre de Preescolar Antoni Maura MANACOR

ELS COL·LECTIUS I ENTIETS

Associació Il·lenca per a la Renovació Educativa (A.I.R.E.)
Centre Cultural de Felanitx
Convergència de Joves Independents

Escola d'Español PALMA
Escola de Llac
Grup Folklòric Castell de Sant Felip MENORCA

IFEBAL. Institució Formadora de Balears
Institut d'Estudis Balears
Patronat Municipal d'Escoles d'Infants PALMA

La llengua
feina
de tots

TOTS ELS CIUTADANS DE LES BALEARS HI SÓN CONVOCATS
INDIVIDUALMENT I COL·LECTIVAMENT.
ADREÇA LES ADHESIONS AL SECRETARIAT DE LA CAMPANYA.
Sant Miquel, 18, 2º, 07002 Palma. Tel: 71 75 03. Fax: 72 06 50

76 ANYS LLUITANT PEL MEDI AMBIENT

G.O.B. Santanyi

L'Antàrtida, «Parc Mundial»

Els grecs creien que existia un gran continent meridional que equilibràs els continents del nord, d'aquí que etimològicament el nom d'Antàrtida derivi d'«anti» i «arktos», és a dir «l'oposat a l'òs (àrtic)». L'Antàrtida compta amb una extensió de 14 milions de km.², és el cinquè continent per ordre de grandària, representa el 10% de la superfície terrestre. Sobre aquest solar, erm i gelat gairebé no hi ha vida i els pocs ecosistemes existents tenen una elevada fragilitat. Contràriament, l'Oceà Antàrtic, que constitueix el 10% de la superfície oceànica és riquíssim en fauna i flora. Fa un temps es caçaven balenes i foques de manera gairebé indiscriminada. Actualment l'interès se centra en el «krill» i el peix. A més d'això sembla que la plataforma continental guarda grans reserves de petroli i gas.

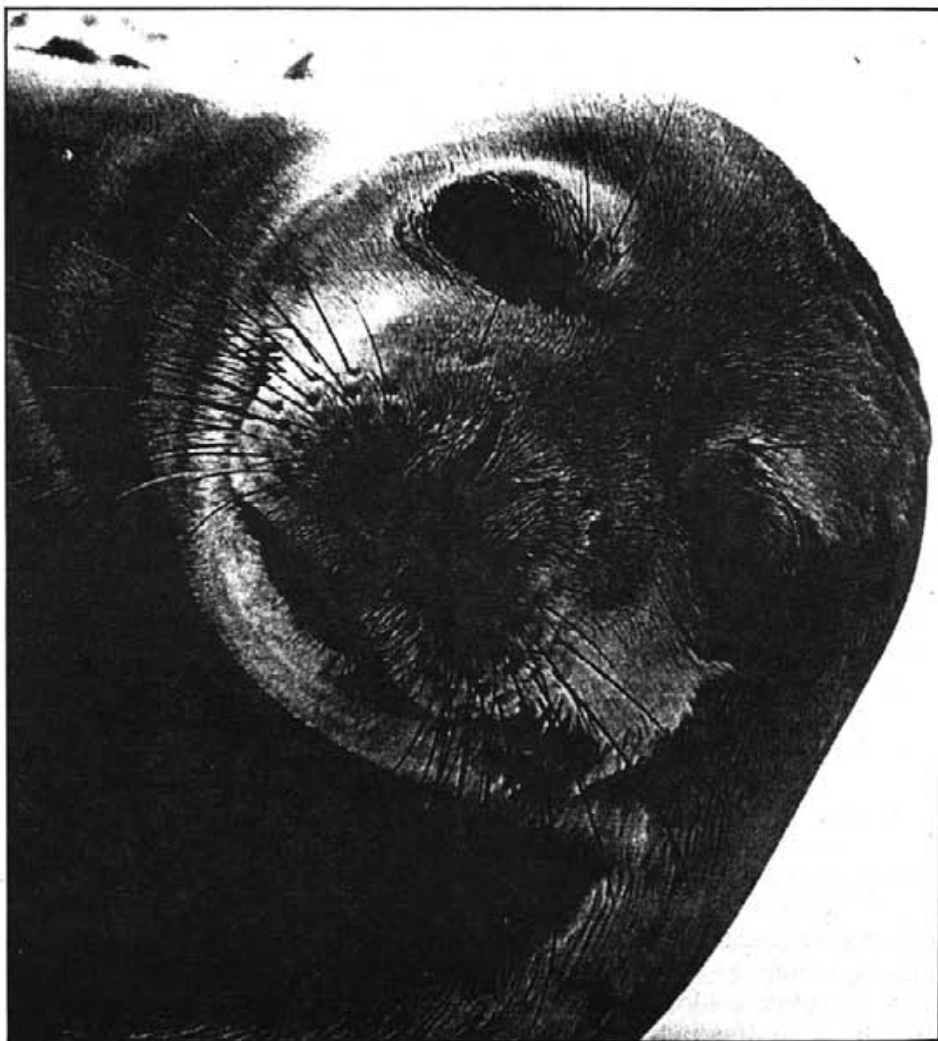
L'Antàrtida representa la porció de superfície terrestre més aïllada de la resta del món. Es travessada per la Cordillera Transantàrtica que la divideix en dos blocs: Antàrtida Oriental i Antàrtida Occidental.

Donat que l'eix de la terra està inclinat, la nit dura, teòricament, sis mesos i el dia altres sis.

Una gruixada capa de gel, formada per l'acumulació compacta de nevades al llarg de milers d'anys, cobreix la totalitat del continent. Aquesta capa conté el 90% del gel del món, que si es fongués aixecaria el nivell dels oceans uns 65 m.

El continent està envoltat de bancs de gel que es fonen i es tornen solidificar cada any. El seu gruix mitjà és d'1'5 m. Aquest gel exerceix una influència notable sobre la circulació atmosfèrica i oceànica, redueix significativament la radiació solar.

L'Antàrtida és el continent més fred, sec i ventós de la terra i està

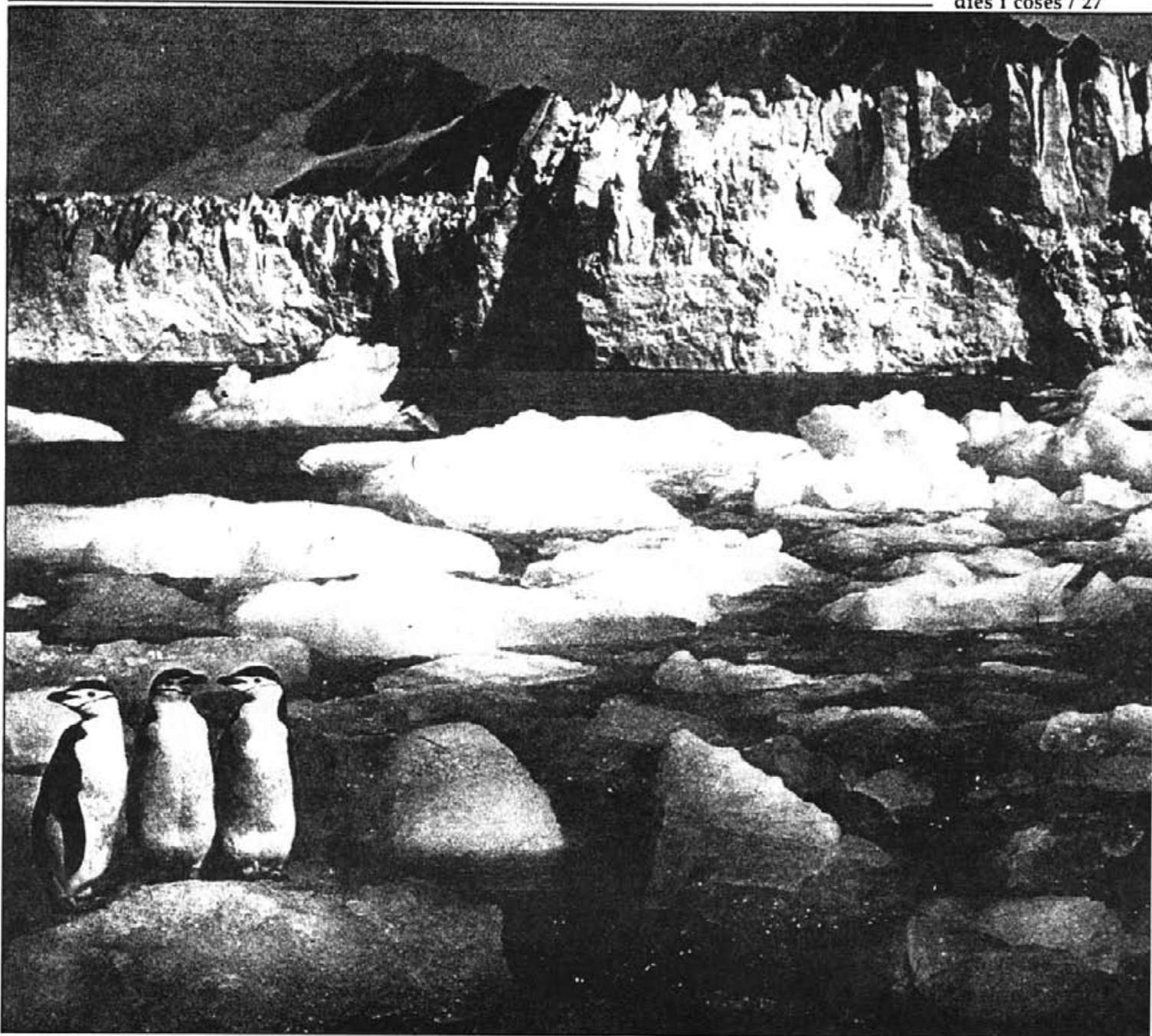
enrevoltat per l'oceà més turbulent. Les temperatures mitjanes se situen entre els -50 i els 60 ° C (la més baixa -88'3° C sota zero es registrà a l'estació Vostok l'any 1960). La mitjana de precipitacions oscil·la al voltant dels 70 l/m². En certs llocs la mitjana anual de la velocitat del vent és de 20 nusos.

La fauna i la flora terrestre és molt reduïda a causa de la combinació hostil de sobtats canvis climatològics, sequeres, vents intensos i llargs períodes d'obscuritat. Predominen els líquens i les moltes i sols hi ha dues espècies famerògames.

La fauna terrestre és tota invertebrada i consisteix en àcars i polls. En canvi el medi marí disposa d'una abundant riquesa biològica sota les capes de gel.

El «krill» és un petit crustaci en forma de gamba que serveix d'aliment a moltes espècies, des dels peixos i pingüins fins als grans cetacis. Els soviètics són els capdavanters en la seva pesca, estimada en unes 300.000 tones. La seva sobrepesca podria amenaçar la supervivència de diverses espècies de balenes.

Les set espècies de pingüins que

habiten aquesta zona deuen la seva prolífica reproducció a l'abundància disponible d'aliment i als llargs dies d'estiu.

L'oceà austral és un hàbitat ideal per a les foques. El seu nombre d'espècies fou reduït per la caça intensiva a que se les va sotmetre durant el segle passat. Avui les foques ja no són perseguides.

Nou espècies de balenes habiten encara en aquesta mar gelada. Durant 50 anys l'Antàrtida ha estat la major pesquera de balenes del món. Avui tan sols el Japó segueix caçant aquests meravellosos mamífers, després de la desaparició de moltes espècies.

Set països intentaren repartir-se el continent, però altres nacions s'opo-

saven a aquestes pretensions. D'aquí neix el Tractat Antàrtic a l'any 1959 per tal d'evitar tensions i fomentar la investigació científica. De llavors ençà s'han afegit països, fins i tot alguns països que nos són membres pretenen la gestió de la pesca i l'explotació petrolífera, activitats que amenacen l'actual situació del continent.

A més d'aquestes activitats cal valorar l'important impacte ambiental que provoquen les 70 bases d'investigació científica.

Davant tot això l'associació ecologista Greenpeace i altres membres de la Coalició de l'Antàrtic (ASOC) proposa l'alternativa de «Parc Mundial», que permetria protegir l'ambient natural de l'Antàrtida contra la

depredació humana.

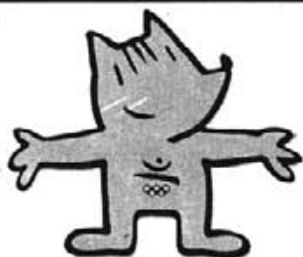
Aquest parc es basaria en els següents principis

- 1-S'han de protegir els valors naturals de l'Antàrtida.
- 2-L'Antàrtida s'ha de mantenir com a zona d'activitat científica limitada, amb cooperació i coordinació entre els científics de tots els països.
- 3-L'Antàrtida s'ha de mantenir com a zona de pau, lliure de tota classe d'armament.

BIBLIOGRAFIA

MAY, John: El libro Greenpeace de la Antàrtida. Ed. Raíces.

L'ESPORT ÉS COSA BONA

© 1988 COOB 92 SA TM

Personatge d'actualitat

Miquel Angel Nadal, sa perla del Mallorca

En Miquel Angel és un des pocs que pot dir que ha estat profeta a ca seva, ja que encara que sigui molt jove ja ha fet història dins el Mallorca: va esser una peça de molta importància per s'ascens de fa dos anys culminant amb es gol es dia des partit amb l'Espanyol.

L'any passat va esser amb n'Esteve Fradera des millors jugadors.

Aquests al-lots destaca per sa capacitat de treball, tant en ets entrenaments diaris com es diumenges. Està ben dotat, tan físicament com tècnicament, té un bon xut i un bon cop de cap.

Tot aquest estiu s'ha dit que podries fitxar pel Barça; qué hi ha d'això?

-Fa estona que se diu, però jo estic un poc al marge, ja que segons quin tipus de jugadors estam acostumats a aquests comentaris. Jo estic tranquil ja que ningú s'ha dirigit directament a mi.

-¿A aquests rumors han fet pujar sa teva cotització?

-A lo millor sí, perquè se diu meu es teu nom. El que passa és que jo ja estava valorat i no sé si qualcú ho voldria pagar. Sa cotització d'un jugador s'ha de fer damunt el que demostra en es camp de joc, però està clar que a vegades sa premsa ajuda.

-¿Te consideres ben pagat?

-Me consider un jugador barat.

-¿Però si vares renovar fa molt poc?

-Sí... però... són coses que no val la pena xerrar-ne: de sa mitja que se paga a sa plantilla, jo som un jugador barat pes rendiment que don.

Va jugar a ses categories inferiors de l'Olimpic; debutant a 2ª B quan tenia 17 anys amb el C.D. Manacor. Fa quatre temporades va fitxar pel Mallorca quan ja tenia es billets per anar a Saragossa, primer va començar a jugar amb el Mallorca At. per debutar a primera divisió al Camp Nou al play-off pes títol de lliga, jugant un magnífic partit, actuació que repetiria l'any següent al magnífic escenari marcant un gol a Zubizarreta, pentura d'aquí varen començar a sortir ets interessos del Barça per ell.

«Me consider un jugador barat»

-¿Es a dir, que es dos-cents milions que demanen per sa teva llibertat no consonen amb allò que tu cobres?

-Naturalment que no, estan molt més amunt.

-T'ha passat pes cap pagar es 200 milions per sa teva llibertat?

-Sa veritat és que no els tenc.

-Canviant un poc sa pregunta, si tu fossis president d'un club pagarien 200 milions per En Nadal?

-No t'ho puc dir perquè depèn des que me vulgui i com me valori. Per exemple jo no pagaria molts de doblers per un quadre, hi ha gent que en paga animalades. Tot depèn de sa funció que pugui desenvolupar dins s'equip, si pensen que puc ésser útil i donar un bon rendiment tal vegada se puguin pagar.

-Consideres que sa plantilla està completa?

-Això ho han de dir es tècnics, però te puc dir que la veig més completa que l'any passat pel que la veig capacitada per salvar-nos sense problemes.

-Això que va malament de bon de veres és sa captació de socis, ja que cada any n'hi ha menys i aquest any fa pena veure que a pocs dies de començar sa lliga no arriben a 5.000. Quin «eslogan» donaries als socis perquè treguin es carnet després de s'espectacle de l'any passat?

-Bé, l'any passat mos costava molt guanyar dins ca nostra, però hem de tenir en compte que era es primer any a primera. Estic convençut que aquest any se veurà millor futbol

«Estic convençut que aquest any se veurà millor futbol a casa»

perquè s'equip ha agafat més experiència i està més conjuntat. S'«eslogan» podria ésser «SI ES VOL UN MALLORCA A PRIMERA ÉS NECESSARI ES RECOLZAMENT D'ES PÚBLIC».

«Tal vegada se puguin pagar 200 milions per mi»

-Què vos fa falta per aconseguir una plaça per jugar s'UEFA?

-A es petits mos fa falta un poc de mentalitat per poder guanyar i un poc més d'ambició.

-Quins objectius t'has plantejat

per enguany?

-Jugar es màxim nombre de partits, fer una temporada acceptable, i com equip, salvar-nos un parell de diumenges abans d'acabar per poder lluitar per poder acabar el més amunt possible...

-Esperem que se compleixin es teus desitjos, ja que desgraciadament és un des pocs mallorquins que ha triomfat a ca seva.

Maties Adrover.

«Si es vol un Mallorca a Primera és necessari es recolzament del públic»

En Toni «Puig»: S'Atleta calongí

Va naixer dia 19 d'abril de l'any 1970 a Calonge, estudia segon de Ciències Empresarials a Ciutat, li agrada menjar bé i molt; de ben petit somniava esser una gran estrella com en Jack Lemon o en Mike Olfeld i des de fa un temps es seu gran hobbie és correr.

- D'on te ve s'afició per correr?

- Quan anava a escola i tornava en s'autobús veia correr en Miquel Taconer i un dia vaig decidir provar-ho i me va agradar.

- Resumeix un poc allò que ha estat sa teva carrera esportiva fins ara?

- Com a divertiment vaig començar fa vuit anys i des de fa mig any estic federat. De llavors ençà he corregut sis carreteres.

- Quin és es teu equip i amb quins companys corrs?

- És s'Opel de Felanitx on hi correm una vintena de corredors entre ells na Maria Antònia Caldentey, Es Massoter i n'Algaba.

- Què fas durant una setmana d'entrenament?

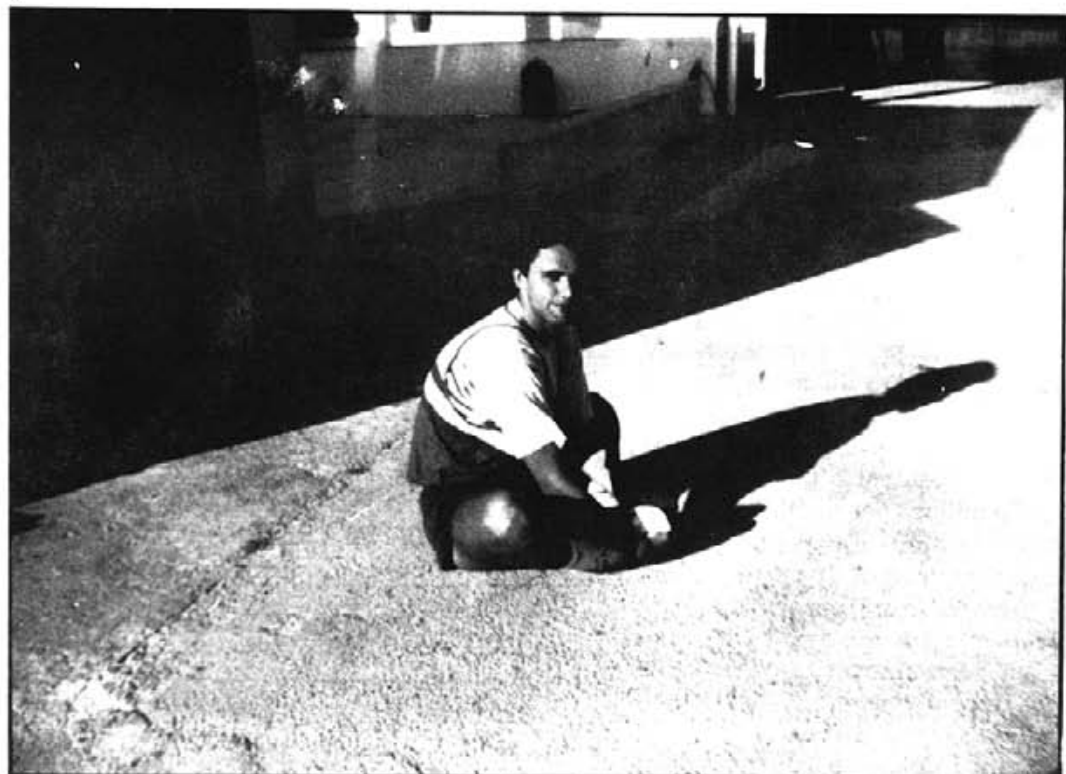
- Corr de dotze a quinze Km. diaris. Dedicant millorar sa velocitat, sa potència, sa resistència una cosa cada dia. Només tenc un dia de descans cada dues setmanes.

- Quan estudies per Ciutat pot fer lo mateix?

- Sí, dedic unes dues hores diaries a correr o bé pel Passeig Marítim o vaig al Poliesportiu Prínceps d'Espanya, i me queda temps per estudiar.

- A s'hora des menjar com ho fas a tú que t'agrada tant?

- No me complic sa

vida i meng tot allò que vull amb ses quantitats que vull.

- Enguany s'ha decidit fer una cursa per ses festes de Sant Miquel com ho veus a això?

- Me pareix molt interessant i positiu. És una manera perquè sa gent des poble se dediqui a practicar s'esport.

- Però, te pareix que

participaran molts de calongins?

- Seria lo seu que participàs molta gent des poble.

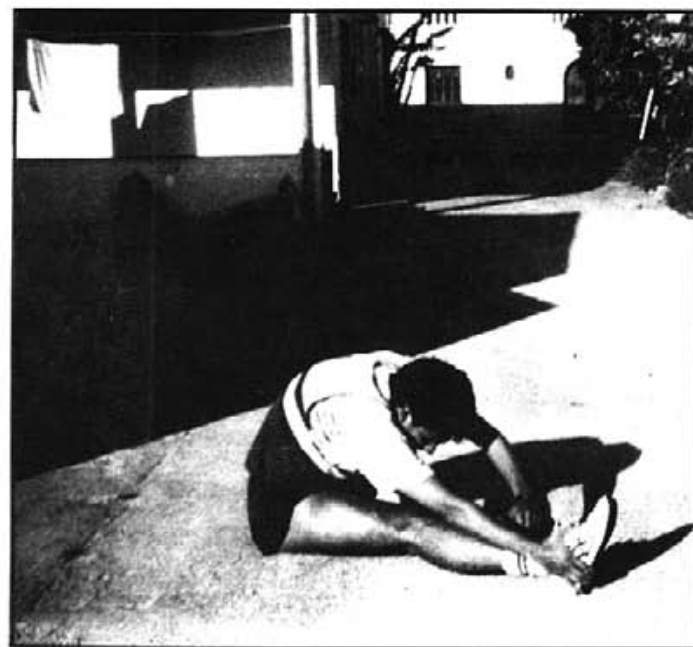
- Què faries per animar-los a correr?

- Me proposaria per entrenar-los. Que s'informin des premis que hi ha i veuran...

Perqué ho tenguin un poc més clar explicarem un poc com serà sa carrera: tendrà una durada d'uns sis mil siscents metres aproximadament, sa carrera masculina oberta per tothom, sa local tendrà una durada de 4400 mts. Després sa oberta femenina també 4400 i sa local 2200 mts.

Sa sortirà de sa plaça cap a sa Conca, Camí des Comtès fins a Can Tanca i tornada pes camí de Can Tanca, Sa talaia fins arribar a sa Plaça.

Maties Adrover

Presentació nous jugadors C.D. Cala D'Or

1.- Nom i llinatges	6.- Idol futbolístic
2.- Demarcació	7.- Objectius
3.- Club de procedència	8.- Principals defectes
4.- Data i lloc de naixement	9.- Anys de contracte
5.- Principals virtuts	10.- Te consideres ben pagat?

8.- No l'ho puc dir	3.- C.D. Ses Salines
9.- Estic cedit p el Manacor per un any	4.- 17-01-68 (Campos)
10.- Es clar que sí	5.- Corr molt
***	6.- Gullit
1.- Llorenç ANDREU OLIVER	7.- Jugar a primera divisió
2.- Lateral dret	8.- Som molt nirviós
	9.- Dos
	10.- Mitjo, mitjo

- 1.- Jaume MUT ROSSELLÓ
- 2.- Devanter
- 3.- Felanitx
- 4.- 27-02-64 (Felanitx)
- 5.- Golejador
- 6.- Juanito (R. Madrid)
- 7.- Ascendi amb el Cala D'Or
- 8.- Edat
- 9.- dos
- 10.- Molt

- 6.- Beckembauer
- 7.- Fer una temporada millor que la de l'any passat i arribar als màxims objectius
- 8.- Pot esser que me mostrin massa targes
- 9.- Dos
- 10.- Sí, ja que som un jugador de tercera i ses pretensions no poren esser molt altes.

- 1.- Julio GARCIA BARBERA
- 2.- Defensa
- 3.- Badia CALA MILLOR
- 4.- 13-09-66 (Madrid)
- 5.- Es marcatge, ses pujades per ses bandes i joc per àlt

- 1.- Manuel GALLETERO MONTORO
- 2.- Defensa central
- 3.- C.D. Manacor
- 4.- 23-03-67 (Manacor)
- 5.- Forma física
- 6.- Baressi
- 7.- Pujar a 2ª B

CRISTALERIA PERELLO

Carrer Palmer, 1

07630 CAMPOS

Telèf. 65 00 95

I CURSA POPULAR CALONGE - SANT MIQUEL 90

Dia 22 de Setembre, a les 18'30 hores.

Categoria Masculina 6.600 metres.

Categoria Femenina 4.400 metres.

PREMIS

HOMES:

1. 20.000 Ptes. i obsequi
2. 14.000 Ptes. i obsequi
3. 8.000 Ptes. i obsequi

DONES:

1. 10.000 Ptes. i obsequi
2. 5.000 Ptes. i obsequi
3. 3.000 Ptes. i obsequi

INSCRIPCIONS:

Telèfon 657847 (Bel o Maria)

Telèfon 643681 (Pep o Maria)

Al mateix dia de la cursa a la plaça de 15 a 17'30 hores.

Organitza: "ES MAJORAL"

Patrocina: ESTANC "MIQUEL TACONER"

Collaboren: Silk.Cut - Bar Telefon - Gimnàs Es Port
Coca Cola - Restaurant Bona Taula - Es Crèdit
Dies i Coses.

Drets d'esquerra a dreta Julio Garcia i Galletero; acotat Mut.

"laCaixa"
CAIXA DE PENSIONS

AGÈNCIA

CALA D'OR

Cada dia més a prop.

Programa 65

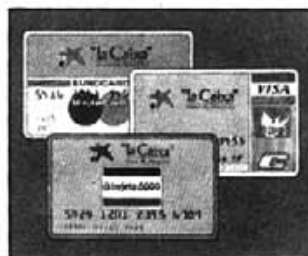
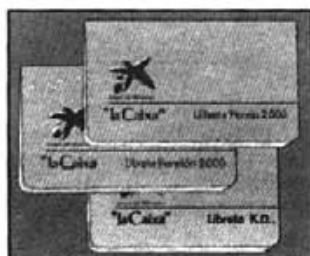
A la Caixa de Pensions,
hem creat el PROGRAMA 65.

El PROGRAMA 65 és
un conjunt de promocions i
serveis, adreçats a les
persones que cobren la
pensió de jubilació per
"la Caixa".

Per començar,
l'assessorament i el tràmit
gratuïts de la jubilació de la
Seguretat Social, i després,
tot un seguit d'avantatges:

- Sorteig mensual de pensions dobles.
- Sorteig mensual extraordinari d'una pensió de 500.000 pessetes.
- La Llibreta 65, amb interès bonificat i desgravació fiscal.
- Sorteig de grans viatges (Brasil, Tailàndia, Roma).
- Excursions a preus interessants.
- Crèdits especials, ...

i moltes coses més!

"laCaixa"
CAIXA DE PENSIONS

AGÈNCIA

CALA D'OR

Avinguda Tagomago, 15

Telèfon (971) 65 16 11

07660 SANTANYÍ

FLASH ESPORTIU

V TORNEIG DE TENNIS AMB MES PARTICIPACIO QUE MAI

Enguany hi haurà tennis a tres categories: fins a tretze anys, fins a quinze i seniors.

A la categoria màxima s'ha inscrit 16 participants, xifra record. Si el temps no ho impedeix la final serà el dia de Sant Miquel a l'hora-baixa.

Dies i coses a per totes

V TORNEIG BASQUET

29-09-90 Joan Capó - La Salle B (17,00 h)
29-09-90 La Salle A - Dies i coses (18,00 h)
30-09-90 3 i 4 Lloc (11,00 h)
30-09-90 Gran final (12,00)

Es Llombarts tornarà una vegada mes a Calonge.

III TORNEIG DE FUTBOLET

22-09-90 Es Llombarts - C. Santanyi (17,00 h)
24-09-90 Cas Concos des Cavaller - Dies i coses (Calonge) (21,00 h)
27-09-90 3 i 4 Lloc (20,30 h)
27-09-90 Gran final (21,30 h)

DIA SET D'OCTUBRE PAELLADA PER TOTTHOM

Dia 7 d'octubre després de la Missa els jovenets de Calonge disputaran un partit de futbolet amb els Llombarders. Després del partidàs entre els fadrins i els casats, esperem que aquest any sigui un poc més emocionat ja que els darrers anys no han tengut color. I per acabar paellota per a tothom. Recordau que és imprescindible treura ticket per menjar-ne, només es per tenir una petita idea de quants serem.

FLASH ESPORTIU

El C.D. S'Horta arranca a tota

Ni més ni menys que per 4-1 va guanyar el S'Horta al Pla de Na Tesa. No podia començar millor, ja que a més de fer un bon partit va golejtar al seu rival. Varen marcar un gol en Ivan, que debutava oficialment i dos en Ferrand Aznar, l'altre el se varen fer els rivals ells mateixos.

CLASSIFICACIO GOLEJADORS C.D. CALA D'OR

GORI 3 GOLS

LOREN..... 1

EDU 1

MUT..... 1

A sa tercera el C.D. Santanyí va muar

Després de començar perdent per 0-1 dins Santanyí contra l'Esporles i esborrant un negatiu a Porto Cristo empatant a zero el primer gol i la primera victòria va venir el tercer diumenge contra el Murenc. El gol el va marcar,... no podia esser altre: en GARRIDO.

El C.D. Cala d'Or ha començat la lliga amb bon peu

A pesar de les dificultats amb que s'ha trobat el mister Juan Seminario a la pretemporada a l'hora de fer els entrenaments per manca de jugadors.

Problemes solucionats els darrers dies amb la repesca d'en Lobato i en Gori i els nous fitxatges no podia començar la lliga millor pel Cala D'or, que va arrassar a Sa pobla a l'equip local per un clar 2-4 i això que diuen que haguessin pogut ésser bastant més i el diumenge següent va guanyar a s'Arenal per 2-1.

El C.D. Manacor va guanyar el trofeu de les festes de Cala D'Or

El C.D. Manacor va derrotar al Cala D'Or per 3-4 a un partit molt bonic i disputat. Va esser un partit que va deixar contenta la parròquia del Cala D'or ja que a pesar de perdre es varen veure set gols, cosa que és d'agrair.

FLASH ESPORTIU

Pròxims partits

23-09-90

C.D. Mallorca - Espanyol

C.D. Cala d'Or - Platges de Calvià

C.D. Santanyí - Constància

Independent - C.D. Alqueria

S'Horta - Santa Maria

30-09-90

Valencia - C.D. Mallorca

Sant Rafel - C.D. Cala d'Or

Sopn Roca - C.D. Santanyí

C.D. Alqueria - C.D. Campos

Marienc - Montaura

07-10-90

C.D. Mallorca - Betis

C.D. Cala D'Or - Sóller

Poblenc - C.D. Santanyí

Petra - C.D. Alqueria

P. Calvià - S'Horta

14-10-90

Valladolid - C.D. Mallorca

Alaró - C.D. Cala D'Or

C.D. Santanyí - Espanya

V. Iluc - C.D. Alqueria

S'Horta - Montaura

C.D. Alqueria

El C.D. Alqueria 1.990-91 ja ha començat la seva competició a Primera Regional. S'ha conservat el mateix bloc de l'any passat, llevat de la baixa del xilè Ian Christie. Per contra, s'ha fitxat el jove calogní Tomeu Roig, procedent de S'Horta.

S'afrenta la campanya amb renovada il·lusió, amb la intenció de no fer sofrir tant als seus seguidors com les darreres temporades i, si és possible, ocupar dins la classificació un lloc tranquil, lluny de la coa.

El primer partit contra el Barracar va començar amb desgràcia pel nostre equip, perdent per 0-1. A inicis del partit se va fallar un penalt i se varen desapropiar cla-

ríssimes ocasions de gol, obtenint un resultat del tot injust.

S'espera que, a mesura que la competició avanci, l'equip vagi remontant posicions i se pugui situar a un lloc més tranquil.

Gori «Pitxixi» de tercera

El davanter Gori Muñoz després de jugades les dues primeres jornades va primer a la classificació de golejadors de tercera, gràcies als tres gols que va marcar al Poblenc.

Després d'haver entrenat amb el Melilla i Ceuta va tornar a Cala D'Or dos dies abans de començar la lliga, a pesar d'això el mister va confiar amb ell i el va posar de titular i no li podia haver anat millor, i això que diuen que n'hagués pogut fer dos més.

FLASH ESPORTIU

A S'Alqueria ses fadrines guanyaren a ses casades

Després d'aquest partit, se'n disputà un altre ben interessant que enfrontà a les dones fadrines de s'Alqueria contra les casades.

La primera part va ésser d'un total domini per part de les fadrines, que se varen retirar als vestidors guanyant per 1-0, després de fallar moltíssimes ocasions de gol. A la segona part, les casades varen sortir amb clara superioritat numèrica, aconseguint d'aquesta manera igualar el partit. Al final, la victòria se va decidir pels penals i les fadrines varen lograr el triomf final.

Jaume Rigo

Les «velles glòries» tornaren a «Sa Teulera»

El passat 16 d'Agost, dia de Sant Roc, els seguidors de l'Alqueria varen tenir ocasió de poder tornar veure dins el terreny de joc a aquells jugadors que varen defensar el nostres colors i que actualment estan retirats del futbol actiu. Són les «velles glòries» que tan bon futbol varen oferir als seus aficionats i que varen otorgar als seus seguidors, fa uns quants anys, el millor joc que s'ha vist mai a «Sa Teulera».

En total, varen ésser una vintena de ex-jugadors que se varen anar rellevant durant el partit i se varen enfrontar a l'actual conjunt de s'Alqueria. Se varen avançar en el marcador amb un gol den Jaume Salom de penalt, però els anys pesaven i varen acabar perdent per 3-1. Per l'equip dels més joves varen marcar gol Tomeu Barceló, Guillem Artigues i Jaume Ballester.

Però el més important és que aquests homes varen voler tornar córrer darrera la pilota i això el públic ho va agrair, rememorant els èxits aconseguits a èpoques passadas.

Jaume Rigo

planes d'opinió

Secció en la qual hi pots dir el teu parer de tota cosa

Amics meus:

Me dirigeix a vosaltres i ho faig pla anònim perquè no vull publicitat, però si vull animar-vos a tots a participar i aportar aquest granet d'arena per fer més gran aquesta estimada revista de la qual sé que tots ens sentim orgullosos. «Dies i Coses», nom comú escrit en lletra petita però que es la mareix d'or, sembla que diu poca cosa però aquestes dues paraules ho diven tot.

Que hi ha més hermós per un poblet i els seus voltants que ens poguem contar les coses de cada dia, com he fet jo i molts d'altres desde aquesta revista. Perquè ella és cosa

nostra, de tots, no just de sa redacció en els quals els és d'agrair s'esforç i sa voluntat que hi posen perquè tot surti bé.

A vosaltres dones que teniu fama de esmolar-vos sa garrova i saber xeferdaries, animau-vos a participar-hi, també joves i de més edat conta-nos ses vostres diversions i es costums antics. Sé que no tenieu discoteques com ara, però tal volta més alegria i humor que es jovent d'avui.

De Consolació a Ses Mamelles, baixant cap a la mar, aquesta barridada es sa que pretemim esplugar, gent de S'Alqueria i S'Horta partici-

pau-hi igualment, defensem sa nostra llengua, potenciem sa nostra cultura, respectem es nostres costums que vivim, gràcies a Déu en es lloc millor del món, que cap de nosaltres per res el barataria. No ems hem temut encara de la importancia que té per aquest poblet deixar aquests testimonis escrits, es a dir, fer historia d'aixo tan nostre, no ho abandonem. Esforcem-nos tots per conservar-ho, perquè no desapareixi mai, llavonnes seria quan ens dariem compte de lo molt que em perdut.

Gràcies per escoltar-me i ànim a tots.

FERRERIA
ADROVER-ROIG, C. B.

Carretera Porto Colom, s/n.
Teléfon 837296

07669-S'HORTA (Felanitx)

JOSEP ALOU JULIÀ

LAMPISTERIA*CALEFACCIÓ
ENERGIA SOLAR*PISCINES

C/ J. Prohens, 24-07669 S'HORTA
Tel (971) 575261

RESTAURANT

Ca'n Trompé

Avda. Bèlgica, 12
Telèfons 657341 - 643113

07660-CALA D'OR

La veu de la terra

Manifest d'Algemesí

1. El present manifest neix de la voluntat d'enfortir els lligams entre els tres grups convocants de la III Trobada d'Estudis Nacionalistes: Blanquerna, GAEDEN i GEN; així com de la voluntat comuna de treballar per la plenitud nacional dels nostres països. El comú denominador dels tres grups és el nacionalisme, entenent com a tal tota activitat, tant personal com col·lectiva, destinada a personalitzar la nació en cadascun dels seus ciutadans, de forma que la nació sigui realment la suma d'aquells qui l'habiten.

D'aquesta manera creiem que s'ha d'entendre la solidaritat entre els homes. I sols a partir d'aquesta base entenem la solidaritat entre els pobles.

El segon aspecte comú al tres grups és el reconeixement del paper que el cristianisme ha jugat i juga en la vida dels nostres Països. El misteri de la fe pertany al domini de la més pregonera llibertat personal, però sabem també que la vida cristiana és ben present i és exterioritzada tan en la nostra història com a pobles, com en el nostre moment actual.

2. Creiem que una condició necessària per a la plenitud nacional dels Països Catalans és la formació d'un gruix social de persones d'una manera **natural** es saben ciutadans del seu propi país. Volem contribuir amb la nostra petita aportació a la nova renaixença dels nostres Països d'una forma efectiva, sense caure en el joc de la diversió fàcil i la xerrameca estèril. Volem ser persones apassionadament preocupades per la nostra nació. Ajudar a formar aquest gruix social no és feina lluïda, encara que sempre gratificant. Diu Carles Cardò que «s'estima la Pàtria com s'estima la mare». Tothom s'estima la

mare sense ni adonarse'n. Estimem la nostra Nació de la mateixa manera, quasi incoscientment. Així de fàcil; així de difícil.

3. Per a aconseguir aquest gruix social fem una crida a tots els homes i dones per a que, portats per la seva voluntat de servei, s'organitzin i prenguin cura de les institucions que estam al servei del poble, tenint present els senyals d'identitat que ens caracteritzen i els quals no hem de permetre que es desnaturalitzin. Parlem d'institucions en el sentit més genèric del mot. Institucions de cultura popular, esportives, musicals, teatrals, recreatives, polítiques, sindicals, religioses, i totes aquelles que condensen el moment autèntic en què es troben els nostres pobles. Ningú no s'ha de sentir exclòs d'aquesta crida; tothom, en la mesura de les seves possibilitats, és capaç d'aportar quelcom en la tasca que ens imposem.

4. Celebrem enguany les terceres trobades dels nostres grups. Esperem que el present manifest serveixi de base en la preparació de les properes trobades. El desig dels sotasignants és aprofundir i avançar en les idees exposades, tant en l'acció que realitzem (formació i estudi per a joves, fonamentalment), com en la reflexió sobre el futur dels nostres països i en la seva necessària articulació.

Algemesí, març del 1990

Grup Blanquerna (Illes)

Grup Arrels Endins d'Estudi Nacionals (País Valencià)

Grup d'Estudis Nacionalistes (Principat)

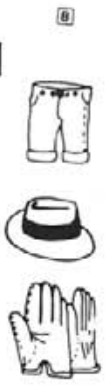
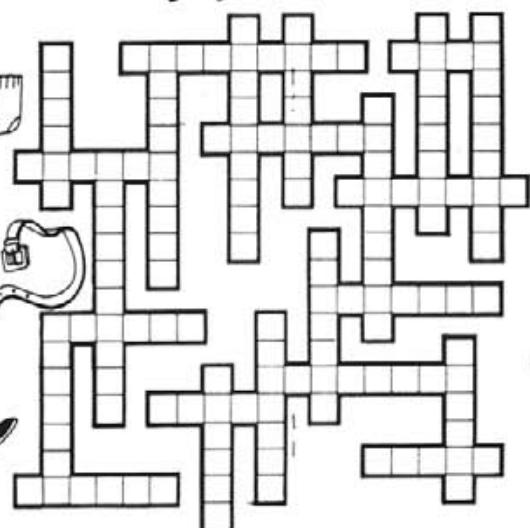
TROUC a tots!

PASSATEMPS

LLISTA DE PARAULES

- AMERICANA
- ARMIJA
- BATA
- BRUSA
- BOTES
- CALCES
- CALÇOTES
- GAMISA
- GUANTAL
- JEISET
- JACQUETA
- MITGES
- SABATILLES
- SAMARITHE
- SANDALIES

GARBUIX

- He dit, que vull ara mateix, dies i coses!

LA PARAULA FANTASMA

DEFINICIO
Peca del verin de la dona i desvescosessi que cobreix de cintura avall

COM FER-HO Coloca a la graella les paraules que te presentem als dibuixos (A), les de la llista (B), per últim la Paraula Fantasma (C) que pots veure de la definicio. To da - coloca les vint-i-quatre paraules - podras anar veure de vint-i-un dibuixos.

Jo som molt bon caçador, es primer dia de caçar en vaig matar cinquanta!

MIRALL 5 ERRORS

Clas

LANCIA DEDRA

Dedra 2.0 i.e.	1.995 c.c.	120 CV	200 Km/h.
Dedra 1.8 i.e.	1.756 c.c.	110 CV	192 Km/h.
Dedra 1.6 i.e.	1.581 c.c.	90 CV	180 Km/h.
Dedra Turbo ds	1.929 c.c.	92 CV	180 Km/h.

ITAL BALEAR, S. L.

EXPOSICION Y VENTA

LANCIA

EN FELANITX.

Vía Ernesto, 43 - Tel. 58 30 70.